

Darīsim KOPĀ!

№10(11), jūnijs 2009

RĪGAS CENTRS UN TĀ

NEĒRTĪBAS. CIK ILGI VĒL?

6. lpp.

KĀ „IZRAKSTĪT” BIJUŠO VĪRU.

INSTRUKCIJA 10. lpp.

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

PAR PAŠU INTERESANTĀKO – BEZMAKSAS

**AK,
NELIETO
LIFTU?
VIENALGA
MAKSĀ!**

5. lpp.

**PIRMĀ STĀVA
IEMĪTNIEKUS PĀRSTEIGUŠI
AR JAUNU „PAKALPOJUMU”**

SOCIĀLAIS „MACIŅŠ” IR PUSTUKŠS

Šogad Rīgas dome sociālajiem pabalstiem bija piešķirusi visai solidu summu – 13,4 miljonus latu. Janvārī varasvīri optimistiski solīja, ka naudas pietiks visiem, kam tā būs nepieciešama. Bet tad, kad Labklājības departaments apkopoja pirmo piecu mēnešu darba rezultātus, izrādījās, ka gandrīz puse naudas jau iztērēta, bet pabalsta lūdzēju skaits turpina strauji augt.

Pēc Labklājības departamenta informācijas, no janvāra sākuma līdz maija beigām Rīgas domes sociālos pabalstus bija saņēmuši pāri par 38 tūkstošiem cilvēku – par 6% vairāk nekā pērn. Šķiet, trūcīgo skaits nav īpaši pieaudzis salīdzinājumā ar pirmskrīzes laiku... Nesteidzieties spriest. To cilvēku skaits, kuri vērsušies pašvaldībā ar lūgumu nodrošināt garantēto minimālo ienākumu līmeni, ir palielinājies par 47%, bet izmaksāto pabalstu summa pieaugusi par 87%.

Gandrīz pusotras reizes gada laikā pieaudzis pašvaldības Sociālā dienesta jauno klientu skaits. Inspektori pieņēmuši 2050 tādu apmeklētāju un apgalvo, ka aizvien

biežāk palīdzību lūdz ģimenes ar bērniem (43%) un, kas ir visbēdīgākais, darbspējīgi rīdnieki (43%). Tikai maijā vien pie sociālajiem darbiniekiem vērsušies vairāk nekā 4000 jaunu un spēcīgu cilvēku, kuri, ja vien varētu dabūt darbu, apgādātu gan sevi, gan visu ģimeni. Bet darba Latvijā viņiem nav, un viņi ir spiesti lūgt Rīgas domei pabalstu, lai samaksātu par uzturu un pajumti.

Piecos mēnešos Labklājības departaments pabalstiem iztērējis sešarpus miljonus latu. Ja ekonomika turpinās ripot lejā no kalna tikpat strauji kā gada pirmajā pusē, vai „sociālā” nauda nebeigsies pirms laika? **K**

PĀRSKATS PAR SILTUMU NESASILDĪJA

Īstās apkures problēmas Rīgas dome atkal ir aizmirsusi!

Enerģētikas aģentūru Rīgā izveidoja 2007. gadā. Kāpēc tā pilsētai bija vajadzīga un ar ko nodarbosies, to joprojām zina tikai nedaudzi. Turklāt šobrīd, kad Rīgā likvidē veselus departamentus, Enerģētikas aģentūra ir dzīvāka par dzīvu. Nupat šajās dienās REA direktore Maija Rubīna parādīja, ka nesēž bez darba. Viņa domes Komunālo un dzīvokļu jautājumu komitejā iesniedza pārskatu par pilsētas siltumapgādi. Ja pāris vārdos, tad ar siltumapgādi, pēc Rubīnas domām, Rīgā viss ir labākajā kārtībā.

Maija Rubīna uz komitejas sēdi ieradās ar progresīvu ziņojumu par Rīgas siltumapgādes attīstības koncepcijas 2006.–2016. gadam izpildes gaitu. Par apkures problēmām ziņojumā nebija ne vārda. Tā vietā – viens vienīgs optimisms.

Pēc REA vadītājas teiktā, paveikts daudz, piemēram, izstrādāta piesārņojuma zonējuma karte, saskaņā ar kuru īpaši piesārņotos pilsētas rajonus nav atļauts uzstādīt stacionāras apkures iekārtas, kurās tiek lietots cietais kurināmais. Te nepieciešams paskaidrojums. Jaunie noteikumi, kurus pieminēja Rubīnas kundze, noslēdz rīdniekiem ceļu uz ekonomiskajiem gāzes katliem. Dabūt atļauju tāda agregāta uzstādīšanai šobrīd nav vieglāk kā aizlidot uz Mēnesi. Gāzes katlu vietā REA iesaka izmantot... siltumsūkņus. Šī ideja pārbaudi praksē pagaidām nekādi neiztur.

Bet Maija Rubīna ir lepna par pilsētas pašvaldības panākumiem: „Jā, 2007. gadā mēs apstādinājām māju aprīkošanu ar jauniem apkures katliem. Tiesa, vēlāk veicām jaunu pētījumu. Tas parādīja, ka pēdējo triju gadu laikā gaisa piesārņojums Rīgas centrā ne tikai nav samazinājies, bet ir pat pieaudzis”.

Piesārņojuma palielināšanās REA darbiniekus nepavisam nepārlicina, ka ir bezjēdzīgi aizliegt alternatīvus apkures veidus. Viņi pat uzskata, ka neesot bijuši pietiekami stingri. Pēc Maijas Rubīnas domām, lai normalizētu situāciju Rīgā, vajag steidzami veikt pasākumus stacionāro izmešu avotu darbības uzlabošanai (tas ir, agrāk uzstādītos apkures katlus aprīkot ar attīrīšanas sistēmām) un pie viena ierobežot transporta kustību pilsētas centrā. Kā redzat, Rīgas enerģētikas aģentūra atkal cenšas problēmu atrisināt ar veselu kaudzi aizliegumu.

Tālāk Maija Rubīna vēstīja par patīkamākām lietām. Pēdējā laikā pilsēta ir modernizējusi savas siltumcentrāles. Siltumcentrālē Imanta ekspluatācijā nodots jauns koģenerācijas energobloks ar gāzes turbīnu. Šogad pabeigta TEC-2 modernizācija, termoelektrocitrāle kļuvusi par vienu no modernākajām Eiropā. Neliels koģenerācijas energobloks uzstādīts Bolderājā, Keramikas ielā. Tādējādi, pēc M. Rubīnas teiktā, 90% siltumenerģijas Rīgā ražo, izmantojot augsti efektīvas tehnoloģijas, ar minimāliem zudumiem.

Kas vēl jauns? 2008. gadā uzņēmums Rīgas siltums likvidēja pēdē-

jo neautomatizēto katlumāju. Kopš 2006. gada atjaunoti vai no jauna uzbūvēti siltumtīkli 33 kilometru garumā. Piegādājot mājām siltumu, tā zudumi samazinājušies līdz 12,99%. Pilsētas siltumapgādes uzņēmums noslēdzis līgumus ar 165 jauniem abonentiem, tātad sistēma turpina attīstīties.

„Turpinām strādāt, lai likvidētu ar ogleņiem kurināmās mazās katlumājas”, paziņoja Maija Rubīna. „Kopš 2006. gada esam slēguši sešas, kas darbojas pirmsskolas bērnu iestādēs. Bērnodārzus vai nu pievienoja centrālajai apkurei, vai arī apgādāja ar gāzes katliem. Un vēl Rīgā tikpat kā pabeigta modernu siltummezglu ierīkošana namos, pavisam uzstādīti vairāk nekā astoņi tūkstoši. Siltummezgli palīdz mājām ietaupīt no 15 līdz 30% enerģijas”.

Ar to pārskats beidzās. Vai tiešām bija vērts tāda papīra sacēršanai uzturēt veselu aģentūru? Diez vai. Neko jaunu jau Rīga no Rubīnas kundzes neuzzināja. Cita lieta, ja REA darbinieki mūs pamācītu, kā ziemā cīnīties ar aukstajiem radiatoriem un augstajiem siltumtarifiem. Bet ar globālu jautājumu risināšanu jau aģentūra savi neapgrūtina. **K**

TARIFA VASARAS PĀRVĒRTĪBAS

Uzņēmums Rīgas siltums vasaru sagaida, operatīvi pazeminot siltumenerģijas cenu. No 1. jūnija tarifs ir 31,96 latī par MWh plus PVN. Tas ir gandrīz par trešo daļu mazāk nekā 2008. gada oktobrī, siltumenerģijas cenu strauja kāpuma laikā, un par 9,9% mazāk nekā pirms gada.

Vasarā tarifu pazeminās vēl divas reizes – jūlijā un augustā. Bet kas mūs sagaida rudenī? Siltuma un gāzes piegādātāji no ilgtermiņa prognozēm atturas. **K**

**Darīsim
KOPĀ!**

Avīze «Darīsim kopā!»

Izdevējs: SIA «EGO-RTU»

Reģistrācijas numurs: 000703288

Adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, LV-1048

Telefons: 20042031

<http://www.kopaa.lv>

e – pasts: info@kopaa.lv

Iznāk sadarbībā ar Rīgas Apsaimniekotāju Asociāciju

lespiests: SIA «Poligrāfijas grupa Mūkusalā»

Tirāža: 10 000

MAZĀK PĀRDOD, VAIRĀK IZĪRĒ

Rīdzinieki nevēlas pārdot dzīvokļus, jo viņus neapmierina pašreizējās cenas nekustamā īpašuma tirgū. Izpētījuši elektroniskos sludinājumu dēļus, pie tāda secinājuma nākuši kompānijas **BaltHaus** eksperti. Labāk izīrēt, nekā pārdot, domā rīdzinieki. Pārdošanai izlikto objektu skaits gada laikā sarucis uz pusi. Tirgus saraujas kā šagrēnāda.

BaltHaus speciālisti uzskata, ka nekustamā īpašuma cenu krituma tempi Latvijā kļuvuši lēnāki. Patlaban kvadrātmeters dzīvojamās platības Rīgā maksā tieši trīs reizes lētāk nekā cenu kāpuma augstākajā punktā 2007. gada

pavasārī. Vidēji dzīvokļi galvaspilsētā tiek pārdoti par 575 eiro par kvadrātmētru.

Arī īpašnieku centieni nevis pārdot, bet gan izīrēt savu nekustamo īpašumu ir koriģējuši cenas: patlaban vienistabas dzīvokļa īre Rīgā maksā 80–110 latu mēnesī, par divistabu dzīvokli nākas šķirties no 100–120 latiem, par trīsstabu – no 120–140 latiem mēnesī.

Gan pārdevēji, gan pircēji nogaida. Nelabvēlīgā ekonomiskā situācija, bezdarbs un algu samazinājums var novest pie vēl dramatiskāka nekustamā īpašuma cenu krituma šā gada rudenī vai 2010. gada ziemā. Taču eksperti brīdina, ka tad piedāvājums nekustamā īpašuma tirgū būs vēl mazāks un piesardzīgajiem pircējiem būs niecīgas izvēles iespējas. **K**

PIETIEK TROKŠŅOT!

Rīgā radies plāns, kā atgriezties pie klusas dzīves

Dzīve pilsētā ir trokšņu pārpilna. Katru dienu mums garām brāžas tūkstošiem mašīnu, rībēdami aiztrauc vilcieni, nošķindinādami glāzes mūsu bufetēs, kaut kur dun vēl neiznīdētās rūpnīcas. Beidzot Rīgā, kur no paaugstināta trokšņa līmeņa cieš deviņi cilvēki no desmit, izstrādāts plāns cīņai pret šo vides piesārņojumu.

Rīgas dome nav skopojusies: pilsētas un tās tuvākās apkārtnes trokšņu kartes izstrādei iztērēti aptuveni 150 tūkstoši latu. Vēl 120 tūkstoši bija vajadzīgi, lai izstrādātu plānu cīņai ar liekajiem decibelēm. Jūnija sākumā pētījuma rezultāti tika prezentēti sabiedrībai.

Rīdzinieki uzzināja daudz interesanta. Izrādās, ka problēmu ar troksni mums ir pārpārēm. Par klusajiem rajoniem var atzīt tikai aptuveni 20% Rīgas un apkārtnes teritorijas, pārējās vietās trokšņu līmenis ir vai nu tuvs maksimālajam, vai arī to gluži vienkārši pārsniedz (pēc ekspertu atzinuma, galvaspilsētā ir rajoni, kur iedzīvotāju ausis saņem desmitkārt vairāk trokšņa, nekā paredz normas). Visvairāk no vibrācijas un decibelēm cieš pilsētas centrs.

Prettrokšņu plāns, ko izstrādājis aģentūra *Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*, aptver 60 problemātiskas Rīgas vietas. Katrai no tām sagatavotas individuālas rekomendācijas. Bet ir arī vispārēji risinājumi. Lai samazinātu auto-transporta radīto troksni, eksperti iesaka no pilsētas centrālajām ielām novirzīt kravas automobiļu plūsmu, bet dažas vietas centrā atstāt tikai sabiedriskā transporta un gājēju rīcībā. Pēc pētījuma autoru domām, dažviet Rīgā atļauto automobiļu braukšanas ātrumu vajadzētu samazināt no 50 līdz 30 kilometriem stundā. Bolderājā un Tvaika ielas rajonā vispār vajadzētu mainīt ielu geometriju, atvīrot tās tālāk no dzī-

vojamiem namiem. Eiropas pieredze liecina, ka iedzīvotājiem var arī palīdzēt, pie automaģistrālēm un sliežu ceļiem uzstādot aizsargekrānus un iestādot Serbijas egļu dzīvžogus.

Taču šie pasākumi prasa naudu, ļoti lielu naudu. Lai aizsargātu tikai pašus nelabvēlīgākos rajonus, vajag vairāk nekā 100 miljonus latu. Bet prettrokšņu plāna pilnīga realizācija maksās vēl daudz dārgāk.

Daļu naudas projektā vajadzētu ieguldīt trokšņu piesārņojuma radītājiem, piemēram, valsts uzņēmumam *Latvijas dzelzceļš*. Atlikušo daļu būtu taisnīgi pameklēt galvaspilsētas budžetā, taču par to runāt krīzes lai-

kā, šķiet, ir veltīgi. Un tas nozīmē, ka Rīgas domes plāns tuvākajā laikā tā arī paliks tikai plāns.

Bet ja jūs interesē, kā pilsēta gatavojas apkarot troksni jūsu rajonā, nesiet slinki un piedalieties dokumenta sabiedriskajā apspriešanā. Ar to var iepazīties aģentūras *Estonian, Latvian & Lithuanian Environment* mājas lapā pēc adreses <http://www.environment.lv> vai arī Rīgas domes Vides departamentā (Zigfrīda Meierovica bulvārī 1, 201. kabinetā otrdienās un ceturtdienās no 9.00 līdz 16.00). Priekšlikumus un papildinājumus no iedzīvotājiem pieņems līdz 10. jūlijam. **K**

SKAITLIS

190

mājas Rīgā droši var saukt par graustiem! Pie tāda atzinuma nācis Rīgas domes Īpašuma departaments. Lielākā daļa no ēkām, kas kropljo pilsētas ielas, pieder privātpersonām. Komisija saskaitījusi, ka Rīgā ir 112 tādas māja. Bet ceturta daļa graustu pieder pašai Rīgas domei. Interesanti, ka 70 pussabrukkušas ēkas skaitās arhitektūras pieminekļi vai atrodas aizsargājamās zonās.

Pilsēta gatavo dokumentus, lai nojauktu vai izremontētu mājas Kalēju ielā 63, Kungu ielā 33, K. Valdemāra ielā 49, Jēkaba ielā 24, Raunas 41 un G. Astras 4. Daļu likteņa varā pamesto ēku paredzēts nodot privatizācijai. **K**

RINDĀ GAIDĪTĀJIEM BŪS MAZĀK DZĪVOKĻU

Jūnija sākumā Rīgā ekspluatācijā nodeva kārtējo jauno pašvaldības dzīvojamo māju Lubānas ielā. Divos gados galvaspilsētā dzīvokļu rindā stāvošajiem uzbūvēti vienpadsmit daudzstāvu nami. Pavisam kopš 2003. gada, kad pilsēta atsāka mājokļu būvniecības programmu, dzīvokļus vai pārceļšanās pabalstus saņēmuši trīs tūkstoši rīdzinieku ģimeņu!

Pēc Rīgas domes Dzīvokļu pārvaldes vadītājas Ārijas Stabiņas informācijas, 2008. gadā pašvaldība iedzīvotājiem piešķīra 955 dzīvokļus, no tiem gandrīz 700 – ar visām ērtībām. Vēl 959 ģimenes no denacionalizētajiem namiem saņēma pārceļšanās pabalstus kopumā 15 miljonu latu apmērā. Rindā gaidītāju skaits gada laikā saruka no 12 800 cilvēkiem līdz 9800.

2009. gadā, pēc Stabiņas kundzes teiktā, Rīgas dome rindā stāvošajiem piedāvās pārcelties uz Baldoni, Silakrogu vai Zaslauka ielu, kur pašvaldība gatavojas pirkēt jaunus mājokļus. Bēdīgāk būs ar pabalstiem saimnieku māju iemītniekiem – pārno 15 miljonu vietā

šogad cilvēku pārvietošanai piešķirti tikai 3,3 miljoni latu. Un pilnīgi iespējams, ka arī šī nožēlojamā summa tiks apcirpta.

Savās pēdējās darba dienās Rīgas domē neko nomierinošu nevarēja pateikt arī vicemērs Jānis Dinevičs. Pēc viņa vārdiem, nākamā gada municipālās celtniecības programma ir apdraudēta. Apdraudēts ir arī ilgtermiņa plāns, jo valdība aizliegusi pašvaldībai garantēt kredītus. Tas nozīmē, ka kompānija *Rīgas pilsētubūvnieks* nevarēs dabūt banku aizdevumu jaunu pašvaldības namu būvniecībai. 1200 uzņēmuma darbinieku paliks bez darba, bet rīdzinieki – bez dzīvokļiem. **K**

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls

www.RigAA.lv
Viss par māju apsaimniekošanu!

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

NEPAKĻĀVĀS PRIVĀTĀ BIZNESA VALDZINĀJUMAM

Atklājas kompānijas *Latvio* skandalozi lētā apsaimniekošanas piedāvājuma aizkulises

Vidzemes alejas 7. nams atrodas apskaužami jaukā Rīgas nostūrī. Pāris soļu attālumā no durvīm ir Mazās Juglas zaļais krasts, kur vakaros skan varžu kori un nelielajā pietātnē vējā šūpojas niedres. Ilgus gadus glītā divpadsmit stāvu māja dzīvoja savu ierasto dzīvi, uzticoties pilsētas namu pārvaldei *Juglas nami*, bet nesen savus pakalpojumus iedzīvotājiem piedāvāja kompānija *Latvio*, tā pati, kas sola mājas apsaimniekot par smieklīgu cenu – deviņiem santīmiem par kvadrātmetru.

Patiesi vilinošs piedāvājums! Kas gan spētu atteikties no zemākas maksas par dzīvokli? Tomēr Vidzemes alejas nama iemītnieki pamatīgi izstudēja privātā apsaimniekotāja piedāvāto līguma projektu un atklāja ļoti interesantas detaļas. Ne viss ir zelts, kas spīd, un ne jau gluži viss, ko rīdziniekiem piedāvā privātie apsaimniekotāji, ir labs un izdevīgs.

Zelta kalni

Vidzemes alejas 7. nama iedzīvotāji ir atpazīti cilvēki, kas sev pāri darīt neļaus. Kad vietējās dzīvokļu īpašnieku sabiedrības Vidzemes nami priekšsēdētājs Jāzeps Kozurs pavēstīja kaimiņiem, ka sameklējis mājai jaunu apsaimniekotāju, tie šo ziņu uzņēma visai piesardzīgi.

– Atbrauciet, – mūs aicināja Boriss Bobkins, viens no lieliskā daudzstāvu nama iemītniekiem. – Vakarā mums būs kopsapulce. Lemsim, vai no jauna noslēgt līgumu ar pašvaldības namu pārvaldi, vai arī noticēt *Latvio*, kas sola mums zelta kalnus.

Cilvēki šaubās un jautā

Kad ieradāties, cilvēki jau pulcējās kāpņu telpā. Visi gan neieradās, atnāca tie, kam mājas liktenis nav vienaldzīgs. Viņi pieprasīja no Jāzēpa Kozura iespējami pilnīgu pārskatu. Jautājumi priekšsēdētājam bija dzēlīgi un reizēm pat aizskarošī:

– Kāpēc mums vispār vajadzīgs privāts apsaimniekotājs pilsētas namu pārvaldes vietā?
– Ko tādu mājas labā var izdarīt *Latvio*, ko nevar *Juglas nami*?

– Kāda garantija, ka privātie nevēlas tikai iedzīvoties uz Vidzemes alejas iedzīvotāju rēķina?

Ne jau velti Jāzeps Kozurs ir bijis Vidzemes priekšpilsētas izpilddirektors. Aci nemirkšķinādams, viņš atbildēja uz satraukto kaimiņu jautājumiem un izskaidroja savu pozīciju. Izrādās, Kozurs ir pilnīgi pārliecināts, ka kompānija *Latvio* ienākusi mājokļu apsaimniekošanas tirgū ar kolosālu piedāvājumu, nekā tamlīdzīgs Rīgā līdz šim nav pieredzēts. Privātuzņēmēji sola nevis vienkārši pārvaldīt un apsaimniekot mājas, bet vispirmām kārtām pilnībā tās renovēt.

Vakarā krēslī, no rīta – nauda

Pēc Jāzēpa Kozura domām, noteikti ir jēga pāriet komercorganizācijas apsaimniekošanā.

– Pagaidām mēs maksājam pašvaldības namu pārvaldei un gadiem gaidām, kad *Juglas nami* vismaz mūsu liftu salabos! – saka Kozurs. – Tā mēs vēl simt gadu gaidīsim neglītā, neizremontētā mājā. Labāk ar *Latvio* palīdzību uzreiz veikt renovāciju. Lai arī pēc tam pakāpeniski vajadzēs atdot siltināšanai paņemto kredītu, iedzīvotāji jau rīt saņems tikpat kā jaunu māju!

Jāzēpam Kozuram ir arī atbalstītāji, bet viņi jūtami palika mazākumā. Lielākā daļa nama iemītnieku uzskata, ka mājas pilnīga renovācija šobrīd līdzinātos dzīrēm mēra laikā.

Beigu beigās mēs tikām arī līdz *Latvio* speciālistiem.

„Kārbiņa ar noslēpumu”

Pārvaldnieks Andris Laizāns kompānijas vārdā apstiprināja:

– Jā, mēs esam sagatavojuši mājai Vidzemes alejā 7 lielisku piedāvājumu – ēkas pilnīgu renovāciju (gan ārējo siltināšanu, gan siltumtīkla pilnīgu nomaiņu) par kredīta līdzekļiem. Tas ir izdevīgi! Kamēr notiks darbi, iedzīvotāji par apsaimniekošanu maksās tikai deviņus

Violeta Bulatova

santīmus par kvadrātmetru, tātad par 50 santīmiem mazāk, nekā šobrīd maksā pilsētas namu pārvaldei.

– Bet pēc tam? – mēs vēlējāmies zināt.

– Pēc tam, lūk, – sacīja pārvaldnieks un pasniedza jūsu korespondentei krāsainu grafiku.

Pēc bildes varēja noprast, ka vilinošo apsaimniekošanas cenu kompānija saglabās tikai dažus mēnešus. Pēc tam deviņiem santīmiem pievienos 25 – siltināšanai paņemta kredīta atmaksāšanai. Un vēl trīs santīmus par kvadrātmetru peļņai, ko *Latvio* vēlas saņemt par savu darbu.

**Ne viss ir zelts,
kas spīd, un ne
jau gluži viss,
ko rīdziniekiem
piedāvā privātie
apsaimniekotāji,
ir labs un izdevīgs.**

Kas kops zālienu?

– Un tas vēl nav viss, – sarunā iesaistījās Violeta Bulatova, viena no aktīvākajām nama iemītniecēm. – Pēc *Latvio* piedāvātā līguma projekta skaidri redzams, ka apsaimniekošanas maksa neattiecas uz daudzām pozīcijām, bez kurām māja nevar eksistēt.

Patiešām, izpētījuši dokumentu, konstatējām, ka pamata rēķinam *Latvio* vēl gatavojas pieskaitīt maksu par mājas zaļās teritorijas kopšanu (augstceltnei „piesaistīti” aptuveni trīs hektāri zemes), par lifta un iekšējo tīklu tehnisko apkopi un pat... par siltummezgla un inženierkomunikāciju apdrošināšanu. Iedzīvotājiem šis ietaises ir obligāti jāapdrošina līdz laikam, kad pilnībā būs atmaksāts renovācijai ņemtais kredīts. Tātad nebūs nekādi deviņi santīmi par kvadrātmetru mēnesī, būs piecas sešas reizes vairāk...

„Vajadzīgs laiks, lai pārliecinātu iedzīvotājus”

– Diezgan neizdevīgi nosacījumi, – iemītnējamies sarunā ar Andri Laizānu.

Jaunais cilvēks nesamulsa:

Šīs mājas iedzīvotājiem tika solīti “zelta kalni”

– Bet mēs cilvēkiem piedāvājam ātru un kvalitatīvu mājas renovāciju. Šai nolūkā mēs savas kompānijas vārdā ņemam kredītu. Namu pārvaldes tādu pakalpojumu nesniedz.

– Bet cilvēki, ja vien vēlas siltināt savus mājokļus, arī bez visiem *Latīo* var piedalīties renovācijas programmā, saņemot ES līdzfinansējumu.

– Arī mēs vēlējamies, pārņemot savā pārvaldībā māju Vidzemes alejā, pieteikt to dalībai šajā programmā. Bet runājot par to, vai mājas iemītnieki paši, bez mūsu palīdzības, var iegūt ES līdzfinansējumu... Manuprāt, tas būtu pārāk grūti.

– *Latīo* agresīvi reklamē savu jauno pakalpojumu – namu apsaimniekošanu. Vai daudz namu esat pārņēmuši kopš programmas realizācijas sākuma?

– Cik man zināms, pagaidām nevienu. Bet pie tā tiek strādāts.

– Cerat, ka iedzīvotāji pāries jūsu pārvaldībā? Ne jau visi sapņo par renovāciju!

– Viņi sapratīs, ka renovācija ir laba un vajadzīga lieta. Tam tikai vajadzīgs laiks.

Vai *Latīo* tiks pie sava pīrāga gabala?

– Paredzēts, ka pēc renovācijas iedzīvotāji maksās 25 santīmus par kvadrātmētru mēnesī kredīta atmaksāšanai. Cik ilgi? – pajautājām Andrim Laizānam.

– Kamēr visu samaksās.

Pēc iedzīvotāju aprēķiniem, aizņēmuma atdošana prasīs 10–15 gadus. Šai laikā māja būs piesaistīta *Latīo* un iedzīvotāji nevarēs atteikties no kompānijas pakalpojumiem pat tad, ja būs ar tiem galēji neapmierināti. Ja viņi tomēr izlems šķirties no privātā apsaimniekotāja, *Latīo* būs tiesības pieprasīt daudzu tūkstošu lielā kredīta atmaksāšanu pirms termiņa.

Ar Vidzemes alejā iemēģināto piedāvājumu Edgara Šina vadītā kompānija vērsās pie visiem potenciālajiem klientiem. Tā *Latīo* cer iegūt prāvu daļu no Latvijas mājokļu apsaimniekošanas tirgus. Vai ambiciozajam Šinam izdosies tikt pie sava pīrāga gabala? Jā, protams, jo daļai māju, ņemot vērā to lielumu, rentabilitāti, iedzīvotāju maksātspēju, sadarboties ar *Latīo* patiešām būs izdevīgi.

Taču māja Vidzemes alejā 7 šai kategorijai nav pieskaitāma, vismaz pagaidām. Apsvēruši visus apsaimniekotāja maiņas plusus un mīnus, atraduši zemūdens akmeņus *Latīo* piedāvātajā līgumā, dzīvokļu īpašnieki kopsapulcē ar balsu vairākumu izdarīja izvēli par labu pašvaldības namu pārvaldei *Juglas nami*. Tas tikai lieku reizi apliecina, ka iedzīvotājiem tagad ir izvēles iespēja, bet izmantot šo iespēju vajag apdomīgi un piesardzīgi. **K**

Jautājums, vai pirmā un lielākoties arī otrā stāva iedzīvotājiem jāmaksā par lifta Nelietošanu, izraisījis asu diskusiju Rīgā un Jūrmalā. Pēc jauniešiem noteikumiem – jā, jāmaksā visu dzīvokļu īpašniekiem. Viena otra namu pārvalde saudzē savus klientus un jauno aili rēķinos nav ierakstījušas. Bet namu pārvalde *Pļavnieku nami* bez liekas vilcināšanās maksu par lifta lietošanu pirmā stāva iedzīvotājiem rēķinā ierakstīja jau ziemā. Tauta pauda sašutumu. Mēs veicām pētījumu un noskaidrojām, ka šī problēma nav neatrisināma.

Par ko maksājam?

Rēķinus, kuros ailē „Liftu saimniecības uzturēšana” ierakstīti reāli lati un santīmi, Salnas ielas deviņstāvu mājas pirmā un otrā stāva dzīvokļu iemītniekiem piegādā jau sen. Pats par sevi saprotams, ka cilvēki ir neapmierināti! Ļaudis nevēlas maksāt par pakalpojumu, ko nekad neizmanto. Vēstulē redakcijai viņi tā arī raksta: pirmo stāvu iemītnieki liftu nekad nav lietojuši. Arī tie, kas dzīvo stāvu augstāk, pacelšanas mehānismu bez akūtas vajadzības nelieto, uzkāpt pa kāpnēm esot gan ātrāk, gan veselīgāk. Tāpēc ierakstu rēķinā, pret kuru iedrukāta maksa – viens lats un 10 santīmi, viņi uzskata par lieku.

Dažs labs varbūt iebildīs: vai ir vērts tāda nieka dēļ taisīt troksni? Ir vērts, uzskata iedzīvotāji. Pirmkārt, kas santīmu netaupīs, pie lata netiks. Otrkārt, kur tas redzēts – maksāt par pakalpojumu, ko neizmanto? Ja vadāmies pēc tā, ka lifts ir visu nama iemītnieku kopīpašums, atkal kaut kas neiet kopā: dzīvokļu privatizācijas papīros Salnas ielas nama pirmā un otrā stāva iemītniekiem pret ierakstu „Lifts” ir ievilkta svītriņa. Tas nozīmē, ka šo dzīvokļu īpašniekiem nepieder pacēlāja domājamās daļas. „Mēs atsakāmies maksāt,” saka iedzīvotāji. „Lai namu pārvalde sūdz mūs tiesā. Mēs nebaidāms, jo esam pārliecināti, ka savu taisnību pierādīsim”.

Domājamās daļas un reālā nauda

– Maksu no pirmo stāvu iemītniekiem iekasējam tāpēc, ka lifts ir pieskaitāms daudzstāvu nama kopīpašumam, – strikti paziņoja namu pārvaldes *Pļavnieku nami* valdes priekšsēdētājs Normunds Čirksta. – Daudzdzīvokļu namos visu dzīvokļu īpašniekiem jāpiedalās kopīpašuma, tai skaitā lifta, uzturēšanā. Tādu kārtību nav izgudrojusi namu pārvalde, to diktē Ministru kabineta noteikumi Nr. 1013 par kārtību, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu. Šajos noteikumos teikts, ka lifts ir mājas iedzīvo-

tāju kopīpašums, tāpēc par to jāmaksā arī pirmā stāva iemītniekiem. Viņi maksā nevis par pakalpojumu, tas ir, lifta lietošanu, bet gan par tā apkalpošanu. Dzīvokļa rēķinā tā arī ierakstīts – „Lifta apkalpošana”.

Jā, MK noteikumos Nr. 1013 ir norādīts, ka visu dzīvokļu īpašnieki ir noslēguši pirkuma - pārdevuma līgumus, kuros ierakstīta ne tikai dzīvokļa platība kvadrātmetros, bet arī tā dēvētās kopīpašuma domājamās daļas. Tā ir mājas vai teritorijas daļa, kas virtuāli pieder privatizētā dzīvokļa īpašniekam (bet kur tā atrodas, to grūti pateikt). Pie kopīpašuma pieder kāpņu telpas, jumti, ārsienas, pagrabi, komunikācijas, teritorija. Un lifti.

Risinājums tomēr ir!

Vai iespējams mainīt situāciju? Ir iespējams, uzskata namu pārvaldē un Patērētāju tiesību aizsardzības centrā. PTAC speciāliste Sanita Biksiniece apgalvo, ka iedzīvotājiem ir likumiska izeja, tikai problēma jārisina visiem mājas iedzīvotājiem kopīgi.

– Pirmo stāvu dzīvokļu saimniekiem jāierosina sasaukt dzīvokļu īpašnieku kopsapulci un jāizvirza jautājums par to, kā turpmāk tiks maksāts par liftu, – uzskata Sanita Biksiniece. – Kopējā balsojumā īpašnieku kopsapulce var pieņemt lēmumu atbrīvot pirmo stāvu iemītniekus no maksas par liftu. Pietiek, ja tam piekrīt 50% dzīvokļu saimnieku plus viena balss. Taču jāņem vērā, ka summa, ko nesamaksās apakšējo stāvu iemītnieki, tiks sadalīta uz augšējo stāvu dzīvokļiem.

– Daudzi rajona iedzīvotāji jau pieņēmuši tādu lēmumu, – apstiprina Normunds Čirksta. – Mājas vecākajam pietiek atnākt uz namu pārvaldi ar iesniegumu, ko parakstījusi lielākā daļa mājas dzīvokļu īpašnieku, un maksa par liftu tiks pārreķināta. Mēs automātiski sāksim aprēķināt maksu atbilstoši kopsapulces lēmumam. Aptuveni 15 tādu rīkojumu jau esmu parakstījis. Nav nekādu problēmu! Augšējo stāvu iemītnieki ir visnotaļ saprotoši un atsaucīgi, viņi atbrīvo apakšējo stāvu kaimiņus no maksājuma, lai gan pašiem katru mēnesi nākas atdot namu pārvaldei par 15 san-

tīmiem (ja no maksas atbrīvoti tikai pirmā stāva iemītnieki) vai par 30 santīmiem vairāk (ja „atbrīvoti” divi stāvi).

Rakstiet vēstules

– Kardināli kaut ko mainīt pašreizējā situācijā mēs nevaram, – ar nožēlu sacīja Sanita Biksiniece. – Ministru kabinets noteikumus ir pieņēmis, un tie jāpilda. Mēs vērsāms Ekonomikas ministrijā ar lūgumu mainīt attiecīgo normu, bet mums atbildēja, ka, atceļot šo noteikumu, nākamais būs jautājums, kas maksās par mājas jumtu. Pēc tādas loģikas var iznākt, ka par jumta remontu vajag maksāt tikai pēdējā stāva iedzīvotājiem. Tāds režīms ir domāšanas līmenis.

Čirkstas kungs arī uzskata, ka Ministru kabinets šajā jautājumā pieļāvis kļūdu.

– Mēs pat uzrakstījām vēstuli ar lūgumu izdarīt grozījumus noteikumu projektā, bet atbilde bija noraidoša, – viņš sacīja.

Tagad Sanita Biksiniece iesaka pie spalvas ķerties pašiem iedzīvotājiem:

– Vajag rakstīt Ekonomikas ministrijai un izdarīt spiedienu uz ierēdņiem, izskaidrot viņiem dzīvokļu īpašnieku problēmu. Viņiem taču vajadzētu uz klausīt tautas domas!

Ministrija turas pretī

Ekonomikas ministrija pieturas pie cita viedokļa. Vismaz mēs uz savu pieprasījumu saņēmām formālu un neko neizsakošu atbildi.

– Jā, pirmā stāva dzīvokļu īpašniekiem saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem par liftu jāmaksā tāpat kā visiem pārējiem, jo tā ir daļa no kopīpašuma, – apstiprināja ministrijas sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Evita Urpena.

Pēc Urpenas kundzes teiktā, tāda pati prasība ietverta likumā „Par dzīvokļa īpašumu”. Saskaņā ar likumu dzīvokļa īpašniekam bez paša dzīvokļa (nedzīvojamās telpas vai mākslinieka darbnīcas) vienmēr pieder arī kopīpašuma, tai skaitā lifta kā no mājas ekspluatācijas funkcionāli nenošķirama elementa, domājamā daļa. (Starp citu, jūsu īpašumam piesaistīto domājamo daļu skaits ir norādīts privatizācijas dokumentos.)

Ar vārdu sakot, maksā ragā! Tomēr ministrijas formālās atbildes beigās ir piebilde: „Saskaņā ar likuma „Par dzīvokļa īpašumu” 27.1. panta pirmo daļu tiesības noteikt citu kārtību norēķināt par liftu ir tikai daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašnieku kopsapulcei”. Bet par to mēs jau stāstījām. **K**

RĪGAS CENTRS IR... NOVECOJIS?

Ja valsts nepalīdzēs, galvaspilsētas vecos namus vēl simt gadu nebūs iespējams renovēt

Namu pārvalde *Avota nami* apsaimnieko visai raibu Rīgas nostūri starp divām stacijām – Centrālo un Zemitānu. Raibs šis rajons tāpēc, ka privatizētās mājas juku jukām sajaukušās ar denacionalizētajām, nedaudzās jaunās iedzīvotājiem, bet rentablie mūra nami „plecs pie pleca” sadzīvo ar koka ēku pamatmasu.

Simtiem namu Rīgas vēsturiskajā centrā būvēti pirms 100–150 gadiem. To problēma ir sen novecojusi elektroinstalācija, elementāru ērtību trūkums, noplukušās fasādes. Mēs visi vēlamies redzēt skaistu Rīgu, īpaši jau pilsētas centrālo daļu, bet īstenība ir tāda, ka tieši centrā cilvēkiem ir visgrūtāk dzīvot. Dzīvojot vecajās mājās – pieminekļos ir jāpiecieš pārāk daudz neērtību, un to iemītnieki jau sen ir zaudējuši cerību, ka kaut kas varētu mainīties uz labo pusi.

„Lai sakārtotu šīs mājas, ir vajadzīgas lielas investīcijas, jo Rīgas centrs ir starptautiskas nozīmes vēstures piemineklis,” saka namu pārvaldes *Avota nami* valdes priekšsēdētājs Alnis Iljans. „Savulaik runāja par *Eiropas Savienības* palīdzību, bet tagad runas par rekonstrukcijas finansēšanu ir pieklusušas.”

Korpuss pret korpusu

Tomēr šogad nelielā namu pārvalde *Avota nami* ir ķērusies vēršim pie rāgiem. Kuru katru dienu Rīgas centrā sāks plānoto remontu tām mājām, kurām radīti uzkrājumi.

– Pagājušajā vasarā mēs aicinājām iedzīvotājus izteikt savus priekšlikumus par māju remontu. Līdz ziemei savācām visu iespējamo informāciju un jau decembrī nosūtījām klientiem 2009. gada tāmju projektus. Tāmēs pavēstījām dzīvokļu saimniekiem, cik maksā tie remonta darbi, par kuriem viņi sapņo, un kā tas ietekmēs ikmēneša maksu par apsaimniekošanu.

– Tātad klientiem piedāvājāt divus apsaimniekošanas maksas variantus – ņemot vērā remontu un bez tā?

– Tā arī bija. Ja dzīvokļu īpašnieki vai nama komiteja nepiekrīt darbiem, ko piedāvājām veikt 2009. gadā, mēs aicinājām iedzīvotājus uz sarunu. Lielākās problēmas radās tur, kur vairākiem korpusem ir viena adrese un kopīgs uzkrājumu fonds. Viena korpusa iemītnieki pieprasīja naudu tērēt jumta remontam, otra – pārkrāsot sienas kāpņu telpā. Daži iemītnieki joprojām nespēj vienoties.

– Vai tad nevar veidot katram korpussam atsevišķu uzkrājumu fondu?

– Var. Pašreiz notiek sarunas ar vienas mājas divu korpusu iemīt-

„Kad Rīgā viesojās Maskavas mērs Jurijš Lužkovs, viņš Latgales priekšpilsētas izpilddirektoram Dmitrijam Pavlovam sacīja: „Ko jūs darāt?! Jauciet nost tos graustus, būvējiet jaunas skaistas mājas!”

niekiem, kuri vēlas nošķirties. Bet šai nolūkā iedzīvotājiem vajag reģistrēt izmaiņas zemesgrāmatā, izmantot notāra pakalpojumus. Tas viss maksā naudu, un ne jau katras mājas iemītnieki ir gatavi papildu izdevumiem.

Atslēgas no dzīvokļa bez elektrības

– Mēs saņemam sūdzības par pašvaldības dzīvokļu briesmīgo stāvokli Čaka ielas rajonā, Grīziņkalnā. Rīgas domes Dzīvokļu pārvalde piešķir rindā gaidītājiem dzīvokli, cilvēki ar prieku dodas to apskatīt un konstatē, ka tajā nav pat elektrības! Kāpēc tā notiek?

– Mēģiniet iedomāties: namu pārvalde ar tiesas lēmumu izliek no dzīvokļa cilvēku, kurš gadiem nav maksājis par komunālajiem pakalpojumiem. *Latvenergo* jau sen ir atslēdzis dzīvoklim elektrību. Bet Rīgas dome, kā jūs pareizi sacījāt, piešķir šo mājokli ģimenei, kas gaidījusi rindā. Cilvēki ierodas dzīvoklī, bet tur nav gaismas. Lai *Latvenergo* atkal pieslēgtu elektrību, kādam jāsamaksā vecais parāds. Kam? „Tā nav mūsu darīšana,” saka Rīgas domē. Bet arī namu pārvaldei tam naudas nav, mums jau tāpat izdevumus radījusi tiesāšanās, lai izliktu parādnieku un mājokli atdotu atpakaļ Dzīvokļu pārvaldei. Manuprāt, parādu vajadzētu samaksāt pašvaldībai, bet pagaidām tas netiek darīts.

– Kā risināt jautājumu?

– Pagaidām nekā. Darām visādu brīnumus. Piemēram, uzliekam papildu skaitītāju un pieslēdzam dzīvokli kāpņu apgaismojumam. Bet tie visi ir pagaidu risinājumi. Kādi pieci dzīvokļi, kam radusies šāda problēma, gaida no pašvaldības reālu palīdzību.

„Piemineklis” ar tualeti pagalmā

– Palīdzību no domes gaida arī daudzi citi centra iedzīvotāji. Daļa bijušo pašvaldības māju jau gadu desmitiem atrodas avārijas stāvoklī.

– Pati vecākā no mūsu mājām ir būvēta 1836. gadā. Tikai 33 procenti mājokļu rajonā ir pieslēgti centrālajai apkurei. Visas pārējās ir nelielas mājiņas, daļa no tām būvēta deviņpadsmitā gadsimta beigās strādniekiem. Lai mājas iegūtu normālu izskatu, vajadzīgi ļoti lieli ieguldījumi. Kad Rīgā viesojās Maskavas mērs Jurijš Lužkovs, viņš Latgales priekšpilsētas izpilddirektoram Dmitrijam Pavlovam sacīja: „Ko jūs darāt?! Jauciet nost tos graustus, būvējiet jaunas skaistas mājas!” Bet Rīga nav Maskava, Rīgai nav resursu tādi

programmai. Turklāt dažkārt ierēdņi dara īstas muļķības, kas visu tikai sarežģī. Piemēram, pussabrukušām koka mājām piešķir arhitektūras pieminekļa statusu. Cilvēku, kas pieņem tamlīdzīgu lēmumu, pašu vajadzētu iemitināt tādā pieminekļi kaut uz vienu ziemu! Lai saprot, kā ir dzīvot mājā, kur mitrums sūcas pa visām spraugām un vienīgā ērtība ir sausā tualete.

– Arī tā mēdz būt?

– Jā, jā, daudzi brīnās, kā tas iespējams – sausā tualete?! Mēs taču nedzīvojam laukos! Bet tā ir patiesība, tādu tualesu Rīgā ir daudz, turklāt pašā pilsētas centrā, Grīziņkalnā.

– Vai ir iespējams tādas mājas pieslēgt pilsētas kanalizācijai un centrālajai apkurei?

– Protams, tikai vajadzīga nauda. Savulaik Gundars Bojārs, būdams Rīgas mērs, solīja likvidēt sausās tualetes. Tagad šis projekts diemžēl ir aizmirsts. Es pat nerunāju par tām mājām, kur tualete atrodas pagalmā.

– Vai nav neviena dzīvokļa saimnieka, kas būtu ar mieru par rekonstrukciju maksāt no sava maciņa?

– Mēs esam piedāvājuši tādu projektu, taču jaunu komunikāciju ierīkošana prasa milzu naudu. Sešstāvu mājai ar vienu tualeti gaitenī tas nozīmētu kapitālu pārbūvi desmitu un pat simtu tūkstošu vērtībā.

– Tātad Rīgas centram mūžam ir lemti tik bēdīgi apstākļi?

– Tā iznāk.

Vai Eiropa mums palīdzēs?

– Atgriezīsimies pie sarežģījumiem ar elektrību. Centrā ir četrdesmitajos gados ierīkots mazas jaudas pieslēgums. Tas jau sen bija jāmaina, bet *Latvenergo* piedāvā iedzīvotājiem pašiem par to maksāt. Vai ir kāda izeja?

– Nē. Mājokļu īpašniekiem pašiem jāmaksā par jaunu pieslēgumu. Tieši patlaban tādu darbus pasūtījis nams Pērnavas ielā 33. Mājas uzkrājumu fondā ir 3200 latu. Ar to vajadzētu pietikt, jo uzņēmums *Latvenergo* neseno paziņoja, ka pazemina cenu saviem papildu pakalpojumiem. Namu pārvalde jaunu pieslēgumu mājai samaksāt nevar. Pagājušajā gadā centāmies kaut ko darīt divu īpaši bēdīgā stāvoklī esošu māju labā. Šai nolūkā paaugstinājām apsaimniekošanas maksu, bet mājas iedzīvotāji mūs gandrīz vai tiesā iesūdzēja! Tā arī nekas netika izdarīts.

– Acīmredzot šī problēma dzīvokļu īpašniekiem nešķiet aktuāla...

– Nē, tā nav tiesa. Aukstā laikā cilvēki Krāsotāju, Pērnavas, Dzirnauvu un citu ielu vecajos namos katru vakaru sēž tumsā. Tagad jau neviens nevēlas kurināt krāsni, cilvēki lieto elektriskos sildītājus. Vecā instalācija tādu slodzi nespēj izturēt. Par laimi pagaidām centrā šā iemesla dēļ izcēlies tikai viens ugunsgrēks, un arī pie tā vainojami celtnieki, kas nekalitatīvi bija veikuši remonta darbus.

– Iznāk, ka namu pārvalde nav gatava maksāt par vajadzīgajiem darbiem, bet iedzīvotāji to nespēj. Atliek kārtējo reizi secināt, ka savest mājas kārtībā ir pa spēkam tikai domei.

– Daudzām mūsu mājām ir remonta uzkrājumi, bet ar trim līdz pieciem tūkstošiem ir par maz, lai atrisinātu nopietnas problēmas. Būtu labi piesaistīt Eiropas Savienības līdzekļus, kā jau iepriekš tika plānots. Ar projektu nodarbojās domes Īpašuma departaments. Būtu laiks šo plānu atcerēties. Pašu spēkiem mēs šogad remontēsīm veco māju ūdensvada un kanalizācijas sistēmas. Dažām mājām plānots ielikt jaunas metāla ārdurvis. **K**

LIKUMS SAMIERINĀS

IEDZĪVOTĀJUS UN PĀRVALDNIEKUS

Beidzot izdomāts, kā Latvijā cīnīties pret graustiem un to nolaidīgajiem saimniekiem. Ir jaunumi arī dzīvokļu īpašniekiem

Pagājušajā nedēļā Saeima galīgajā lasījumā atbalstīja Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumu. Tik ļoti vajadzīgais likums tapa aptuveni četrus gadus, pie tā strādāja desmitiem cilvēku – gan Saeimas deputāti, gan Ekonomikas ministrijas un Rīgas domes speciālisti, gan eksperti nekustamā īpašuma apsaimniekošanas jautājumos. Beidzot Latvija ieguvusi dokumentu, kas vieš skaidrību dzīvokļu īpašnieku un namu pārvaldnieku attiecībās.

Laiks viest skaidrību

– Plānots, ka jaunais Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums stāsies spēkā 2010. gada 1. janvārī, – pastāstīja likumprojekta izstrādes darba grupas dalībnieks Latvijas Namu pārvaldnieku un apsaimniekotāju asociācijas valdes priekšsēdētājs Ģirts Beikmanis. – Šis dokuments ir ļoti svarīgs gan nekustamā īpašuma saimniekiem, gan pārvaldniekiem un apsaimniekotājiem.

Pēc Beikmaņa teiktā, likumā skaidri norādīts, kas ietilpst mājas pārvaldīšanas pakalpojumā. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums nosaka, kā pārvaldniekam jāsigatavo pārskati mājas iemītniekiem un oficiālajām iestādēm, kādi punkti obligāti jāietver individuālajos vai kolektīvajos līgumos ar īpašuma saimniekiem.

– Beidzot Latvijā būs strikti un nepārprotami noteiktas dzīvojamo māju un dzīvokļu īpašnieku un māju pārvaldnieku tiesības un pienākumi, – uzskata Ģirts Beikmanis. – Diemžēl pagaidām daudzi dzīvokļu

īpašnieki uzskata, ka viņiem ir tikai tiesības, un nezina, ka nekustamais īpašums uzliek arī virkni pienākumu. Tas reizēm nekustamā īpašuma apsaimniekošanas tirgū rada sarežģītas situācijas, ko ne vienmēr varēja atrisināt ar tā likuma palīdzību, kas līdz šim regulēja minēto sfēru (1995. gadā pieņemtais Dzīvokļa īpašuma likums. – Red.).

Speciālists? Parādi diplomu!

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā pirmo reizi skaidri pateikts, ka mājas īpašnieka pienākums ir nodrošināt dzīvojamās mājas pārvaldīšanu. Tātad mājas vai dzīvokļa īpašniekam vai nu pašam jā rūpējas par mājas pienācīgu uzturēšanu, vai arī jānoslēdz līgums ar speciālistu.

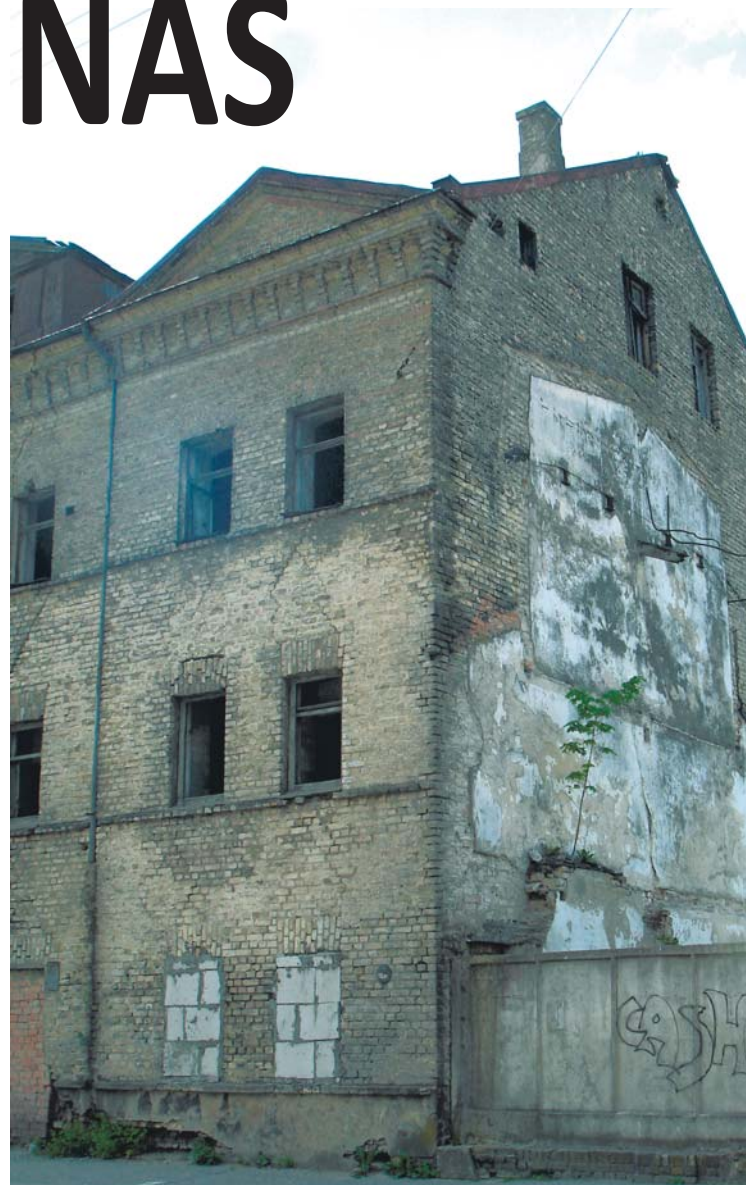
Īpašniekam būs arī jāpieņem lēmumi apsaimniekošanas jautājumos. Turpmāk viņš vairs nevarēs izvairīties no nekustamā īpašuma uzturēšanas pienācīgā kārtībā, remonta darbus veikt pa roku galam, pieļaut paviršu

apsaimniekošanu (tas īpaši attiecas uz denacionalizētajām mājām). Īpašnieks būs atbildīgs par visu ar mājas pārvaldīšanu saistīto darbu finansiālo nodrošinājumu.

Īpašas prasības jaunais likums izvirza māju pārvaldniekiem. Turpmāk kurš katrs nevarēs sevi nosaukt par profesionāli. Daudzdzīvokļu mājas pārvaldniekam būs nepieciešama profesionālā izglītība un ceturto profesionālās kvalifikācijas līmeni apliecinošs dokuments. Šī prasība attieksies arī uz pašiem dzīvokļu īpašniekiem, kurus, teiksim, dzīvokļu īpašnieku biedrība būs pilnvarojusi pārvaldīt māju. Tiesa gan, ja mājā ir tikai viens dzīvoklis vai platība mazāka par 1500 kvadrātmetriem, tad īpašnieks to varēs pārvaldīt arī bez speciālās izglītības.

Nolaidīgos stingri sodīs

Visiem profesionālajiem pārvaldniekiem turpmāk būs jāreģistrējas īpašā reģistrā. Tādējādi jebkurš

mājas īpašnieks varēs iegūt informāciju par speciālistu, kuram viņš gatavojas uzticēt savu īpašumu. Ja pakalpojuma piedāvātājs reģistrā nebūs, visdrīzāk jau tas būs blēdis.

Interesants mehānisms paredzēts gadījumam, ja īpašnieks apzināti nerūpējas par savu īpašumu: ja nams netiks pienācīgi apsaimniekots, piemēram, radīs draudus iedzīvotāju dzīvībai, veselībai, drošībai, īpašumam vai videi, attiecīgā

pašvaldība varēs iecelt norīkoto pārvaldnieku, kurš savedīs māju kārtībā.

Protams, par šā speciālista pakalpojumiem būs jāmaksā un veicamie darbi jāfinansē mājas īpašniekam. Viņš varēs pašvaldības lēmumu apstrīdēt tiesā, bet pārvaldnieks jau būs stājies pie darba! Tā ka ir cerība, ka, pateicoties jaunajam likumam, graustu un ļoti bēdīga izskata namu Rīgā kļūs ievērojami mazāk. **K**

TĀMES IR TĀLU NO PILNĪBAS

Pirms dažiem mēnešiem Ministru Kabinets pieņēma noteikumus Nr. 1014 – par kārtību, kādā namu pārvaldēm jāaprēķina maksa par mūsu māju apsaimniekošanu. Kā jau vienmēr, noteikumi ir iznākuši labi, bet to izpilde rada lielas problēmas.

Pabeidzot revīziju galvaspilsētas namu pārvaldēs, pie tāda secinājuma nākuši Rīgas domes Komunālā departamenta speciālisti. Izrādās, ka pašvaldības namu pārvaldnieki sapinušies, sastādot māju apsaimniekošanas gada tāmes. Vai nu viņi nav sapratuši MK jaunās prasības, vai arī nav papūlējušies noteikumus kārtīgi izlasīt.

Valdība izvirzījusi namu pārvaldēm vienkāršu uzdevumu: katru gadu sastādīt klientiem mājokļu apsaimniekošanas tāmes nākamajai sezonai. Pēc tādas tāmes dzīvokļa

īpašnieks viegli var uzzināt, cik daudz naudas viņš samaksājis par sava nekustamā īpašuma uzturēšanu un pārvaldīšanu, cik lieli remonta uzkrājumi ir mājai, kādiem darbiem tie tiks tērēti. Viss it kā būtu skaidrs un saprotams. Bet nē. Tikai dažas namu pārvaldes šogad piedāvājušas rīdniekiem Ministru kabineta noteikumiem atbilstošas tāmes. Pārējās šo darbu veikušas pa roku galam.

Šai sakarā Rīgas domes Komunālā departamenta direktora v.i. Rita Višocka Rīgas Apsaimniekotāju asociācijai pavēstīja:

„Agrāk Rīgas namu pārvaldēs pastāvēja kopsaimniecības princips. No rentabliem namiem iegūtā nauda tika izlietota sliktākā stāvoklī esošu nerentablu mājokļu remontam. Bija gadījumi, kad tādām mājām radās „parādi” – it kā par darbiem, kas tika finansēti no citu dzīvojamo namu uzkrājumiem.”

Tad, lūk, vēl 2008. gadā dažas Rīgas namu pārvaldes māju tāmes mēģināja iekļaut tādu pozīciju kā „vecu parādu atmaksāšana”. Komunālā departamenta speciālisti tādu rīcību uzskata par nepamatotu. „Pārvaldnieki nav izanalizējuši, kad šajās mājās – parādniecēs ir privatizēti dzīvokļi,” saka Rita Višocka. „Tostarp dzīvokļu privatizācijas un pirkuma līgumu slēgšanas laikā iedzīvotāji netika brīdināti, ka viņiem jāatmaksā kaut kādi veci māju parādi. Tāpat nekādas norādes par parādiem nebija ne dzīvokļu īpašnieku līgumos

ar namu pārvaldi, ne vecajos dzīvokļu rēķinos.”

Ar to namu pārvalžu aplamības dokumentu sastādīšanā nebeidzās – arī 2009. gada tāmes dažas no tām bija ierakstījušas veco parādu atmaksāšanas pozīciju. Pēc Komunālā departamenta veiktās revīzijas šī pozīcija tika atsaukta.

Reizē apsaimniekotājiem nav veicies ar māju tehniskās apkalpošanas aktiem, kas ir viens no pamatelementiem, pēc kura aprēķina maksu par apsaimniekošanu. Pareizi šos aktus noformējušas tikai dažas namu pārvaldes. Kopumā Komunālā departaments atzina, ka normatīviem atbilst vienīgi namu pārvalžu *Viesturdārzis*, *Kurzemes namu apsaimniekotājs*, *Ļavnieku nami* un *Rīgas centra apsaimniekotājs* gada tāmes. Pārējām vēl jāpiestrādā, lai izlabotu kļūdas. **K**

„METĀLS” KĀPŅU TELPAI

Teātris sākas ar ģērbtuvi. Māja – ar ārdurvīm

Nesen mums ar kaimiņiem radās iegants pavaimanāt. Namu pārvalde pasūtīja mūsu deviņstāvu mājai metāla ārdurvis, kuras bija tik neierastas un ļoti nepatika.

„Grūtais” jaunums

Mūsu vecmāmiņas ilgi mācījās rīkoties ar koda slēdzeni, bērni patstāvīgi atstāja durvis vaļā (iznīcinot visus pārvaldnieka pūliņus pasargāt māju), bet vidējā gadījumā cilvēki žēlojās par tumsu kāpņu priekštelpā.

Ar tumsu viss skaidrs: vecajām koka durvīm, lai cik vārgi tās turējās, bija gaiši lodziņi. Vietēji puikas logus mūždien izsita, bet gaismas kāpņu priekštelpā netrūka. Metāla durvis izrādījās „aklas”.

Nebijām vēl paspējuši izšķēdēties par šo lietu, kad jau sabojājās metālā iemontētā sarežģītā koda slēdzene. Vecmāmiņa Marija divas stundas nonīka tumsā, nespēdama izkļūt gaišajā saulītē. Nabadzīte velti grozīja jaunās slēdzenes rokturi, līdz beidzot viņu ārā izlaida no darba pārnākušais kaimiņš.

Pamazām pie durvīm pieradām. Kopš tās ir ieliktas, kāpņu telpa kļuvis klusāka un tīrāka. Koda slēdzene ir salabota, nekādus citādus pārsteigumus pagaidām neesam piedzīvojuši. Bet varējām vispār iztikt bez nepatīkšanām, ja laikus būtu pārdomājuši durvju lietu. Par to jūsu korespondenti pārliecināja kompānijas *TTelmeta* vadītājs Jevgeņijs Tarakanovs. Viņa firma jau ilgu laiku nodarbojas ar metāla durvju izgatavošanu, uzstādīšanu un apkopi.

Labvēlīgs brīdis: cenas krit

– Vajadzības gadījumā mēs piedām arī pasūtījumus atsevišķiem dzīvokļiem, taču pārsvarā izgatavojam ārdurvis daudzstāvu namiem, labojam tās, uzstādām koda slēdzenes, – pastāstīja Jevgeņijs. – Darba

netrūkst. Vai durvis dārgi maksā? Lietuviešu projekta piecstāvu namiem – aptuveni 300 latu vienas ārdurvis. Bet metāla cenas kritas, tāpēc iesaku: ir īstais brīdis padomāt par mājas drošību un pasūtīt durvis par salīdzinoši zemu cenu.

Savu stāstījumu Jevgeņijs Tarakanovs vispirmām kārtām adresē to māju dzīvokļu īpašnieku biedrībām, kurām ir remonta uzkrājumi. Valsts un pašvaldības policijas eksperti bez jokiem iesaka rīdniekiem uzstādīt drošas durvis, jo galvaspilsētā ir iespējams noziedzības uzliesmojums.

Logi – pēc izvēles

– Labi jau labi, – es neliekos mierā, – bet kāpēc durvīm nevar ierīkot logus?

– Kāpēc tad nevar? – savukārt izbrīnu pauz Jevgeņijs Tarakanovs. – Protams, var! Pieņemot pasūtījumu, mēs ar klientiem apspriežam visas nianšes, tai skaitā arī runājam par kāpņu telpas apgaismojumu. Iespējami dažādi risinājumi. Tehnoloģiski ir iespējams durvīs ierīkot logu, bet kā alternatīvu piedāvājam spuldzītes gan durvju ārpusē, gan iekšpusē, vējtverī. Spuldzītes var būt vai nu ar sensoriem, vai parastu slēdzi. Ko izvēlēties, tas ir pašu mājas iemītnieku ziņā.

– Bet ko jūs iesakāt?

– Labāk ir uzstādīt kustības sensorus. Tā būs ekonomiskāk, jo gaisma iedegsies tikai tad, kad pie durvīm pieies cilvēks, tā nedegs augu dienakti. Toties ārpusē iesakām ierīkot pastāvīgu apgaismojumu ar slēdzi vējtverī, lai gaismu varētu izslēgt jebkurš no iemītniekiem, ja liekas, ka laukā jau ir pietiekami gaišs.

– Tomēr atgriezīsimies pie logiem, kuri metāla durvju ražotājiem, šķiet, ne visai patīk. Kāpēc tie ir tik reti sastopami?

– Logi durvīm ir vajadzīgi. Jūs sakāt, ka hulīgāni tos dauza. Pareizi, dauza, bet ne vienmēr. Tagad parastā stikla vietā lieto polikarbonātu, kuri no trieciena tikai saliecas. Plastmasa izkrīt no rāmja, bet to ir viegli ielikt atpakaļ. Tāpēc atkārtoju: viss ir atkarīgs no iedzīvotāju vēlmēm. Viņiem iepriekš jāizdomā, vai vēlas redzēt logus metāla durvīs, un jāpasaka tas meistariem.

Kods no koda atšķiras

– Labi, bet ko darīt ar koda slēdzenēm? Iedzīvotāji sūdzas, ka ne jau visas pienācīgi darbojas.

– Mūsu firma pēc pasūtītāju vēlēšanās liek durvīm koda slēdzenes.

Latvijā pārsvarā tiek lietoti *Zom* un *Metem* ražojumi. Firma *Zom* taisa glītas un sarežģītas slēdzenes. Lai iekļūtu mājā, uz paneļa jānospiež sarežģīta ciparu un burtu kombinācija. Tomēr šīs slēdzenes metāla durvīm ir par vājām, tās vairāk der birojiem. *Zom* vājā vieta ir rokturis durvju iekšpusē. Tajā ir atspērite, kas pēc diviem trim mēnešiem var kļūt nelietoājama, un tad dārgo slēdzeni nākas labot. Tāpēc personiski man labāk patīk Krievijas firmas *Metem* produkcija. Tā ir izturīgāka un vienkāršāka: kodu nospiež reizē ar trim pirkstiem.

– Zinu, zinu! Šīs slēdzenes pēc tāpēc, ka pēc pusgada ieejas pogas ir nodilušas un kods kļūst zināms jebkuram garāmgājējam.

– Tagad *Metem* liek slēdzenēm spožas pogas ar īpašu virsmas pārklājumu, un kodu var uzzināt tikai

pēc pirkstu atstātajiem nospiedumiem uz slēdzenes plāksnītes. Bet kodu taču var viegli nomainīt, un tad neviens ļaundaris neuzminēs, kāda ciparu kombinācija ļauj iekļūt mājā. Vēl tikai piebūrdīšu, ka *Metem* slēdzene maksā 14 latus, *Zom* – no 45 līdz 54 latiem. Ir vērts padomāt.

– Ko parasti izvēlas jūsu pasūtītāji?

– Cilvēki, kas domā par nākotni, dod priekšroku elektroniskajām slēdzenēm un domofoniem.

Ar uzstādīšanu nepietiek, vajadzīga arī apkope

– Un kā ar citiem jauno durvju trūkumiem? Teiksim, ziemā tās dažkārt līdz galam neveras ciet.

– Tas notiek tāpēc, ka eļļa mehānismā no aukstuma sabiezē. Tas nav nekas briesmīgs, durvis vienkārši ir jāpieregulē. Mēs piedāvājam arī šādu pakalpojumu.

– Kā paaicināt jūs palīgā?

– Vislabāk ir noslēgt līgumu par durvju pastāvīgu apkopi, jo ar ielikšanu nekas nebeidzas, viss tikai sākas. Tādā līgumā ierakstīts, ka meistari durvis pārbauda vismaz četras reizes gadā, sagatavo tās sezonai maiņai, noregulē. Ja mehānismi netiks uzraudzīti, tie ātri sabojāsies, vandāļi izdauzīs stiklus, noraus viras. Reizi divos gados mēs saskaņā ar līgumu durvis tīrām un krāsojam. Ja gadīsies kas ārkārtējs, meistari veiks arī avārijas remontu un diennakts laikā novērsīs visus trūkumus. Abonentmaksā par šādu pakalpojumu ir aptuveni 15 santīmi no dzīvokļa mēnesi.

Ja ir vēlēšanās mājai ielikt salīdzinoši lētas un kvalitatīvas durvis vai noslēgt līgumu par durvju apkopi, dzīvokļu īpašnieku un kooperatīvo sabiedrību pārstāvji var droši zvanīt Jevgeņijam Tarakanovam pa tālruni 28118682. Kompānija *TTelmeta* jums palīdzēs! **K**

**MAINĀM VECOS ŪDENS
SKAITĪTĀJUS PRET JAUNIEM,
sertificētiem atbilstoši MID normām.**

100% aizsardzība.

Ražoti un montēti Itālijā.

Kandavas ielā 41a, Rīga
Tālr.: (+371) 67612523,
67627695, 26327716
E-pasts: sanrems@inbox.lv

47 x 60 mm

**VIETA
JŪSU
REKLĀMAI**

0,90 Ls/cm²

info@kopaa.lv

MĀJAS GRĀMATVEDĪBA

Mājas kuras ir konta turētājas,
kurām ir pilnvarotās personas vai biedrība.

0,06 Ls/m²

Dzīvokļu rēķini, pārskaitījumi, atskaišu sagatavošana.

Tālrunis: 67893079, e-pasts: info@asrna.lv

KAD VĒJŠ TIEK KONTROLĒTS

Modernajiem logiem ir modernas ventilācijas sistēmas, kas mājā rada labu klimatu

Logi ir viens no svarīgākajiem mājokļa elementiem. Tie ir „atbildīgi” par mājas izskatu, tās iemītnieku veselību un labklājību. Daudzi Eiropas un arī Latvijas iedzīvotāji priekšroku dod logiem, kas izgatavoti no vācu ražotāju **KBE, Trocal un Kommerling** profiliem. Šo profilu kvalitāte un ilgmūžība nav apstrīdama. Kompānijas **Profine** speciālisti Vācijā turpina izmēģinājumus, lai modernos logus padarītu vēl ekoloģiskākus un ērtākus.

Modernajiem **PVH** logiem ir daudz pozitīvu aspektu: tie ir hermētiski, nelaiž cauri vēju, taupa siltumu. Taču plusi viegli var pārvērsties par mīnusiem. Piemēram, hermētisks logs kavē gaisa cirkulāciju, tāpēc telpās, bet īpaši virtuvē, gatavojot ēdienu, rodas mitrums. Reizēm tas kondensāta veidā sakrājas uz loga stikla vai sienām. Protams, lai tas nenotiktu, var regulāri vēdināt istabas, bet tādā gadījumā jūs kopā ar mitrumu izlaidīsiet laukā zināmu daudzumu dārgā siltuma. Savukārt no āra telpā iekļūs putekļi, izplūdes gāzes un citas kaitīgas vie-

las, kas aizvien vairāk un vairāk saindē mūsdienu cilvēkiem dzīvi. Vai mums tas vajadzīgs?

Lai atvieglotu pilsētniekiem dzīvi, labākie ražotāji izgudrojuši vairākus plastmasas logu pašventilācijas paņēmienus. Piemēram, **KBE** speciālisti vieni no pirmajiem piedāvāja klientiem vienkāršas vēdināšanas sistēmas, ko viegli var iemontēt jau ielikta logā. Tās nodrošina gaisa pieplūdi līdz 4,8 kubikmetriem stundā un reizē tiem piemīt augsta skaņas izolācija – līdz pat 42 decibelēm.

Vēl interesantāks risinājums ir klimatiskie vārsti. Tie ļauj kontrolēt

gaisa apmaiņu, neatverot logu un neveicot tajā konstruktīvas izmaiņas.

Kas tas tāds – klimatiskais vārsts? Tā ir viena no inovācijām, ko piedāvā **KBE** izgudrotāji, kas galvenokārt nosaka toni Eiropas plastmasas profilu tirgū. Pats vārsts atgādina kārbīni, ko viegli var uzmontēt loga rāmja augšējai līstei. Tieši augšējai, jo tad gaisa strūkļa virzīsies uz griestiem un maigi cirkulēs pa telpu kopā ar iekšējo gaisu.

KBE vārstu „odziņa” ir to spēja automātiski noslēgt gaisa ieplūšanu telpā stipra vēja gadījumā. Cītkārt mitrums no telpas tiek izvadīts jebkuros laika apstākļos, un sistēma neprasa cilvēka iejaukšanos. Ja nu vienīgi tad, ja klients vēlēšies vārstu aprīkot ar filtru (aizsardzībai pret papeļu pūkām un bērzu ziedputekšņiem, kas bagātīgi iekļūst mūsu mājokļos pavasarī), jo tādu filtru nāksies laiku pa laikam iztīrīt.

Jā, pēc veco logu nomaņas ar modernajiem mūsu mājokļu dabiskā ventilācijas sistēma tiks izjaukta, to neviens negrasās noliegt. Jautājums tikai, kas šajā situācijā būtu darāms, vai to var novērst. **KBE** speciālisti atbild apstiprinoši. Klimatiskās sistēmas ar katru gadu kļūst aizvien pilnīgākas. Šobrīd tās faktiski jau likvidējušas ar mitrumu telpās saistītās problēmas.

Un tomēr laiku pa laikam mēs dzirdam, ka bloku mājās pēc logu nomaņas uzrodas pelējuma sēnītes. Tas notiek tāpēc, ka dzīvokļi saimnieki laikus nav paaugstinājušies par logu pašventilācijas iespējām vai arī ir pieņēmuši nekvalitatīvu piedāvājumu. Tāpēc atgādinām: ikvienam, kas nolēmis dzīvoklim ielikt jaunus logus, nopietni jāpado mā par vēdināšanu.

Pievērsiet uzmanību tam, ka dažu firmu klimatisko sistēmu konstrukcija pieļauj vārsta apsvišanu vai aizsalšanu ziemā, kad aukstā āra gaisa strūkļa iekļūst siltajā telpā. **KBE** piedāvātie tehniskie risinājumi tikpat kā nepieļauj tādu varbūtību.

Sīkāku informāciju jūs varat iegūt, uzdodot jautājumus **KBE** un **Trocal** pārstāvim Latvijā un Igaunijā Ivaram Bulam pa elektronisko pastu ivars.buls@profine-group.com. **K**

SIA "TEHNOPLUS"
PVC LOGI

PVC, koka, alumīnija logu un durvju ražošana.
Ārējās un iekšējās palodzes, aiļu apdare.

Mob.: 29519143
Tālrunis / Fakss: 67411112
Adrese: Rīga, Kurzemes prospekts 15^B

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

Vasarā, reizi mēnesī meklējiet avīzes jaunāko numuru
Rīgas namu pārvaldēs:

- «Rīgas namu apsaimniekotājs»
- «Rīgas centra apsaimniekotājs»
- «Avota nami»
- «Ķengaraga nami»
- «Juglas nami»
- «Mežciema namsaimnieks»
- «Purvciena nami»
- «Valdemāra nami»
- «Vecmīlgrāvis»
- «Pļavnieku nami»
- «Krasta nami»
- «Daugavas nami»
- „Kurzemes namu apsaimniekotājs” filiālēs:
  - «Anniņmuiža»
  - «Bolderāja»
  - «Daugavgrīva»
  - «Dzegužkalns»
  - «Ilģuciems – Nordeķi»
  - «Imantciems»
  - «Kleisti»
  - «Priedes»

Kā arī:

- Vidzemes priekšpilsētas soc. dienests
- Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcijā
- Kurzemes rajona izpilddirekcijā
- Rīgas centra izpilddirekcijā
- Kultūras namā „Imanta”
- Kultūras namā „Rītausma”
- Sarkankalna bibliotēkā

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautāriet
namu pārvaldēs 13. jūlijā.

97 x 60 mm

**VIETA JŪSU
REKLĀMAI**

0,90 Ls/cm²

info@kopaa.lv

VĒLAMIES ZINĀT!

„Iepriekšējā numurā jūs rakstījāt par Rīgas domes jaunajiem noteikumiem, saskaņā ar kuriem tiks aprēķināta maksa par karstā ūdens cirkulāciju. Esmu mājas vecākais. Lūdzu jūs publicēt šos noteikumus. Visiem Rīgas iedzīvotājiem būtu derīgi zināt, kādas jaunas sankcijas mums izgudrojuši pašvaldība”.

Guntis

Izpildām Gunta lūgumu. Godājami māju vecākie! Jaunos noteikumus “Par Rīgas pašvaldības īpašumā vai pārvaldīšanā un apsaimniekošanā esošajās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās patērētās siltumenerģijas sadales un maksas aprēķināšanas kārtību” lasiet 11. lpp. **K**

nā esošajās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās patērētās siltumenerģijas sadales un maksas aprēķināšanas kārtību” lasiet 11. lpp. **K**

KĀ „IZRAKSTĪT” BIJUŠO VĪRU?

„Ko darīt? Mans bijušais vīrs padomju laikā bija pierakstījis manā dzīvoklī. Nekādi nevaru viņu izrakstīt, lai gan viņam ir parāds par komunālajiem pakalpojumiem. Juristi sūta mani uz tiesu, bet tur jāmaksā liela nodeva, turklāt jāmeklē pierādījumi. Manuprāt, vajadzētu būt vienkāršākam paņēmienam, kā anulēt bijušā vīra deklarāciju, ņemot vērā, ka mēs jau sešus gadus esam šķirti!”

Problēmu iespējams atrisināt divos veidos. Pirmais: jāvienojas ar bijušo vīru, ka viņš brīvprātīgi anulē deklarāciju, kurā par viņa dzīvesvietu norādīts jūsu dzīvoklis. Šai nolūkā viņam tikai vajag deklarēt faktisko dzīvesvietu.

Otrs paņmiens: vajag rakstiski vērsties Rīgas domes ledzīvotāju dzīvesvietas reģistrācijas nodaļā ar lūgumu anulēt ziņas par bijušā vīra deklarēto dzīvesvietu, jo viņš dzīvo citā vietā (jānorāda adrese). Saskaņā

ar likumu ziņas par deklarēto dzīvesvietu var anulēt, ja:

- dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, deklarējot dzīvesvietu, ir sniedzis nepatiesas ziņas;
- ja attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

Ja Rīgas dome atteiksies apmierināt jūsu lūgumu, vismaz saņemsiet paskaidrojumus un varēsiet izlemt, kā rīkoties tālāk. **K**

SIA “Megapols” Ātri un kvalitatīvi iznīcinam:

Deratizācija: peles, žurkas.

Dezinsekcija: lidojoši, rāpojoši kukaiņi (mušas, blusas, blaktis, prusaki).

Piedāvājam veikt vienreizējas apstrādes vai slēgt gada līgumu.

Darbus veic pieredzējuši, licenzēti speciālisti klientam pieņemamā laikā.

Bezmaksas konsultācijas pa tālruni:

67326732, 67326733, 28221935

RAKSTIET MUMS

Gaidām jūsu jautājumus. Mūs interesē jūsu idejas un ieteikumi. Izskatīsim rīdnieku sūdzības un centīsimies palīdzēt ar padomu grūtās situācijās. Rīgas domes deputāti, departamentu pārstāvji, pieredzējuši juristi, lielo komunālo uzņēmumu vadītāji – viņi visi ir gatavi sniegt jums atbildes laikrakstā „Darīsim kopā!”. Rakstiet! Mēs allaž būsime jūsu pusē.

Redakcijas adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, tālr. 20042031. Jautājumus var sūtīt arī pa elektronisko pastu: info@kopaa.lv

KĀPĒC PRIVĀTAIS LABĀKS?

„Labdien! Neņemšos spriedelēt, ir vai nav iespējams apsaimniekot māju, nosakot maksu tikai 9 santīmu apmērā par kvadrātmetru, kā to sola firma Latīo. Skaidrs, ka nav iespējams! Taču ļaunuma sakne ir citur. Iedzīvotāji ir neapmierināti ar parastajām namu pārvaldēm. Galvenais jau nav tas, ka šie uzņēmumi par apsaimniekošanu prasa 35 vai 40 santīmus par kvadrātmetru, bet gan tas, kā šī nauda pēc tam tiek tērēta.

Piemēram, es gandrīz desmit gadus centos panākt, lai sētniece vismaz reizi mēnesī mazgātu kāpnes, bet tā arī neko nepadara. Nama pārvaldnieks Alksnis par varītēm aizstāvēja sētnieci, lai gan mēs nesāņām pa-

kalpojumu, par kuru maksājām naudu. Nu beidzot esmu guvusi uzvaru! No 1. maija mums ir jauna sētniece, kas kāpnes mazgā kā pienākas.

Otra lieta. 2005. gada 1. janvārī mūsu mājai Dzirciema ielā 72 bija

tikai 65 latu uzkrājums. Saskaņā ar plānu vajadzēja mainīt elektroinstalāciju, bet tā vietā pēc namu pārvaldes nodaļas Nordeķi inženieres Suncovas kundzes rīkojuma mājai ielika metāla ārdurvis, izmetot gluži normālas koka durvis. Bet elektroinstalācija mums joprojām ir tā pati vecā.

Saskaroties ar tamlīdzīgu pašvaldības namu pārvalžu attieksmi, cilvēki aizvien biežāk raugās uz privāto apsaimniekotāju pusī. Viņi cer, ka privāto uzņēmumu strādās godprātīgāk.”

G. Frolova. **K**

KĀDU NODOKLI MAKSĀJAM?

„Šajās dienās uzmanīgi izpētījām dzīvokļa rēķinu un izbijāmies. Ja rēķinam var ticēt, iznāk, ka komunālie pakalpojumi tiek aplikti pēc dažādām PVN likmēm. Cik atceros, pazeminātā PVN likme no 2009. gada 1. janvāra nav atcelta, valdība tikai to paaugstināja no 5% līdz 10%. Kāpēc, piemēram, mūsu mājā atkritumu izvešanu un kanalizāciju apliek ar 21% nodokli?”

Mieru, tikai mieru! Viss ir pareizi. No 1. janvāra PVN pamatlīkme Latvijā ir paaugstināta no 18% līdz 21%. Pazeminātā likme, kā jūs pareizi norādījāt, ir augusi divkārt – no 5% līdz 10%. Taču reizē valdība pārskatīja to preču un pakalpojumu sarakstu, ko agrāk aplika ar pazeminātu nodokli. No saraksta svītroti ūdenspiegādes un kanalizācijas pakalpojumi, tagad tiem, tāpat kā atkritumu izvešanai, piemēro PVN pamatlīkmi – 21%. Pazemināts nodoklis joprojām attiecas uz dabasgāzes, siltuma un elektroenerģijas piegādi. Šos pakalpojumus patlaban apliek ar 10% PVN. **K**

PAR KO PRASA NAUDU?

„Kad saņemu kārtējo rēķinu par apsaimniekošanu, iekšā viss sāk vārtīties! Pats lielākais izdevumu postenis – apkure. Par 54 kvadrātmetru lielu divstābu dzīvokli sezonas laikā samaksāju 298 latus. Siltums ir ļoti dārgs, bet to mēs vismaz saņemam. Tālāk – karstais ūdens. Tā uzsildīšanas cena nemitīgi aug. Šobrīd maksa ir 3,113 lati par kubikmetru. Bet arī to var saprast. Toties tāds postenis kā „Mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumi” vieš sašutumu. Namu pārvalde no mums iekasē 45 santīmus par kvadrātmetru. Personiski es pagājušajā gadā samaksāju 260 latus. Par ko?”

Maksu par mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu namu pārvalde aprēķina, vadoties pēc gada tāmes. Tāmei ir pievienoti dokumenti, kas izskaidro visus izdevumu posteņus.

Iedzīvotājiem ir tiesības rakstiski pieprasīt dokumentus, kas apstip-

rina noteikto tarifu, izanalizēt, vai reāli tiek pildīti tam paredzētie darbi. Jūs varat arī namu pārvaldē pieprasīt ienākumu un izdevumu pārskatu, kurā skaidri redzams, cik daudz naudas pārvaldnieks saņēmis no iedzīvotājiem, kādiem mērķiem

cik iztērējis, vai mājai ir parādi vai uzkrājumi.

Tādu dokumentu sastāda vismaz vienu reizi ceturksnī, tānad iespējams pastāvīgi kontrolēt, kā tiek tērēta jūsu mājas nauda.

Labākais variants būtu nodibināt dzīvokļu īpašnieku biedrību, kas varētu vai nu pati apsaimniekot māju, vai arī noslēgt līgumu ar to pašu namu pārvaldi. Tādā gadījumā mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas funkcijas būtu nošķirtas. Pagaidām abus pienākumus pilda viena struktūra. Būtu lieki gaidīt, ka namu pārvaldes darbinieki paši sevi sodīs par sliktu darbu. Dzīvokļu īpašniekiem jābūt vienotiem savās prasībās. Ir taču zināms, ka likums neko nelīdz tiem, kam trūkst spēka un vīrišķības sevi aizstāvēt. **K**

SAISTOŠIE NOTEIKUMI (saīsinājumā) PAR RĪGAS PAŠVALDĪBAS ĪPAŠUMĀ VAI PĀRVALDĪŠANĀ UN APSAIMNIEKOŠANĀ ESOŠAJĀS DAUDZDZĪVOKĻU DZĪVOJAMĀS MĀJĀS PATĒRĒTĀS SILTUMENERĢIJAS SADALES UN MAKSAS APRĒĶINĀŠANAS KĀRTĪBU

Izdoti saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1.punktu un 43.panta trešo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Saistošie noteikumi (turpmāk – noteikumi) nosaka:

1.1. kārtību, kādā Rīgas pašvaldības īpašumā vai pārvaldīšanā un apsaimniekošanā esošai daudzdzīvokļu dzīvojamai mājai (turpmāk – māja) energoapgādes komersanta piegādātās siltumenerģijas daudzumu sadala pa patēriņa veidiem – apkure, karstā ūdens apgāde un karstā ūdens cirkulācija;

1.2. kārtību, kādā aprēķina maksu par siltumenerģijas patēriņa veidiem mājas dzīvokļa, neapdzīvojamās telpas un mākslinieka darbnīcas (turpmāk – īpašums) īpašniekam, īrniekam un nomniekam (turpmāk – patērētājs).

2. Noteikumi piemērojami līdz šo noteikumu 1.2.apakšpunktā minētie īpašnieki, likumā noteiktajā kārtībā savstarpēji vienojoties, ir noteikuši citu kārtību.

3. Mājas pārvaldnieks (turpmāk – pārvaldnieks):

3.1. apkopo datus par mājai piegādāto siltumenerģiju un patērētāju iesniegtos datus par karstā ūdens patēriņu;

3.2. apkopo un iesniedz energoapgādes komersantam datus par siltumenerģijas patēriņa sadalījumu mājā starp patērētājiem atbilstoši piemērojamajai pievienotās vērtības nodokļa likmei;

3.3. apkopo un izsniedz patērētājiem rēķinus par patērēto siltumenerģiju;

3.4. nodrošina ar siltumenerģijas piegādi un patēriņu mājā saistīto datu saglabāšanu.

4. Siltumenerģijas patēriņa norēķina periods (turpmāk – norēķina periods) ir viens mēnesis, ja līgumā nav noteikts citādi (...)

III. Karstā ūdens cirkulācija

8. Norēķina periodā patērētās siltumenerģijas daudzumu karstā ūdens cirkulācijai aprēķina pēc formulas [2]:

$Q_{\text{cirk.}} = C \times N$, kur	
$Q_{\text{cirk.}}$	patērētās siltumenerģijas daudzums karstā ūdens cirkulācijai [MWh];
C	konstants lielums, kas norēķina periodā, neatkarīgi no sezonas, ir 0,1 MWh apmērā uz vienu īpašumu. Pārvaldnieks, izvērtējot statistiskus datus par mājā patērēto siltumenerģiju karstā ūdens sagatavošanai un piegādei, var noteikt zemāku vai augstāku lielumu;
N	kopējais īpašumu skaits.

9. Maksu patērētājam par karstā ūdens cirkulāciju īpašumā norēķina periodā aprēķina pēc formulas [3]:

$M_{\text{k. ūd. cirk.}} = C \times T$, kur	
$M_{\text{k. ūd. cirk.}}$	maksa patērētājam par karstā ūdens cirkulāciju [Ls];
C	konstants lielums, kas norēķina periodā, neatkarīgi no sezonas, ir 0,1 MWh apmērā uz vienu īpašumu. Pārvaldnieks, izvērtējot statistiskus datus par mājā patērēto siltumenerģiju karstā ūdens sagatavošanai un piegādei, var noteikt zemāku vai augstāku lielumu;
T	siltumenerģijas tarifs kopā ar pievienotās vērtības nodokli [Ls/MWh].

10. Par karstā ūdens cirkulācijai patērētās siltumenerģijas daudzumu patērētājs maksā arī gadījumos, ja:

10.1. īpašums atslēgts no mājas kopējās karstā ūdens padeves sistēmas;

10.2. patērētājs atrodas prombūtnē vai karstā ūdens patēriņš īpašumā norēķina periodā ir vienāds ar nulli.

IV. Karstā ūdens apgāde

11. Vasaras sezonas norēķina periodā patērētās siltumenerģijas daudzumu karstā ūdens sagatavošanai aprēķina pēc formulas [4]:

$Q_{\text{k. ūd. (vas. sez.)}} = Q_{\text{pieg.}} - Q_{\text{cirk.}}$, kur	
$Q_{\text{k. ūd. (vas. sez.)}}$	patērētās siltumenerģijas daudzums karstā ūdens sagatavošanai vasaras sezonas norēķina periodā [MWh];
$Q_{\text{pieg.}}$	energoapgādes komersanta piegādātās siltumenerģijas kopējais daudzums vasaras sezonas norēķina periodā [MWh];
$Q_{\text{cirk.}}$	patērētās siltumenerģijas daudzums karstā ūdens cirkulācijai norēķina periodā [MWh].

12. Viena kubikmetra aukstā ūdens uzsildīšanai patērētās siltumenerģijas daudzumu vasaras sezonas norēķina periodā aprēķina pēc formulas [5]:

$q_{\text{k. ūd. (vas. sez.)}} = \frac{Q_{\text{k. ūd. (vas. sez.)}}}{V_{\text{a. ūd. smn.}}}$, kur	
$q_{\text{k. ūd. (vas. sez.)}}$	viena kubikmetra aukstā ūdens uzsildīšanai siltummainī patērētās siltumenerģijas daudzums vasaras sezonas norēķina periodā [MWh/m ³];
$Q_{\text{k. ūd. (vas. sez.)}}$	patērētās siltumenerģijas daudzums karstā ūdens sagatavošanai vasaras sezonas norēķina periodā [MWh];
$V_{\text{a. ūd. smn.}}$	karstā ūdens sagatavošanai siltummainī patērētā aukstā ūdens kopējais apjoms norēķina periodā saskaņā ar skaitītāja rādījumiem pirms siltummaiņa [m ³].

13. Apkures sezonas norēķina periodā mājā ar atsevišķu siltumenerģijas skaitītāju apkures sistēmai:

13.1. patērētās siltumenerģijas daudzumu karstā ūdens sagatavošanai aprēķina pēc formulas [6]:

$Q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}} = Q_{\text{pieg.}} - Q_{\text{cirk.}} - Q_{\text{apk.}}$, kur	
$Q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}}$	patērētās siltumenerģijas daudzums karstā ūdens sagatavošanai apkures sezonas norēķina periodā [MWh];
$Q_{\text{pieg.}}$	energoapgādes komersanta piegādātais siltumenerģijas kopējais daudzums norēķina periodā [MWh];
$Q_{\text{cirk.}}$	patērētais siltumenerģijas daudzums karstā ūdens cirkulācijai norēķina periodā [MWh];
$Q_{\text{apk.}}$	siltumenerģijas daudzums, kas patērēts apkurei norēķina periodā.

13.2. viena kubikmetra aukstā ūdens uzsildīšanai mājas siltummainī patērēto siltumenerģijas daudzumu karstā ūdens sagatavošanai aprēķina saskaņā ar šo noteikumu 12. punkta formulu [5].

14. Apkures sezonas norēķina periodā mājā (bez siltumenerģijas skaitītāja apkures sistēmai) patērētās siltumenerģijas daudzumu karstā ūdens sagatavošanai aprēķina pēc formulas [7]:

$Q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}} = q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}} \times V_{\text{a. ūd. smn.}}$, kur	
$Q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}}$	patērētās siltumenerģijas kopējais daudzums karstā ūdens sagatavošanai apkures sezonas norēķina periodā [MWh];
$V_{\text{a. ūd. smn.}}$	karstā ūdens sagatavošanai patērētā aukstā ūdens kopējais apjoms norēķina periodā saskaņā ar ūdens skaitītāja rādījumiem pirms siltummaiņa [m ³];

$q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}}$	viena kubikmetra aukstā ūdens uzsildīšanai mājas siltummainī patērēto siltumenerģijas daudzumu karstā ūdens sagatavošanai apkures sezonas norēķina periodā aprēķina pēc formulas [8]:
---------------------------------	---

$q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}} = \frac{(t_{\text{k. ūd.}} - t_{\text{a. ūd.}})}{10^3 \times k_2} \times c \times k_1$, kur	
$q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}}$	viena kubikmetra aukstā ūdens uzsildīšanai siltummainī patērētās siltumenerģijas daudzums apkures sezonas norēķina periodā [MWh/m ³];
c	ūdens siltumietilpība $c = 1$;
k_1	siltuma zudumi ar starojumu no siltummaiņa apkārtējā telpā plāksņu tipa siltummainim $k = 1,0$;
$t_{\text{k. ūd.}}$	karstā ūdens temperatūra pēc siltummaiņa;
$t_{\text{a. ūd.}}$	aukstā ūdens temperatūra pirms siltummaiņa ir pieņemta $+ 5^\circ \text{C}$;
k_2	koeficients gigakalorijas [G _{kal}] pārveidošanai megavatstundā [MWh] – 0,8598.

15. Neapdzīvojamām telpām un mākslinieku darbnīcām ir jābūt aprīkotām ar karstā ūdens patēriņa skaitītājiem.

16. Ja dzīvoklī nav uzstādīts karstā ūdens skaitītājs vai tam ir beidzies verificēšanas termiņš un pirms siltummaiņa nav uzstādīts ūdens skaitītājs vai tam ir beidzies verificēšanas termiņš, tad karstā ūdens patēriņa norma ir 4 m³ norēķina periodā par katru dzīvokli dzīvojošo personu (...)

V. Apkure

20. Norēķina periodā apkurei patērētās siltumenerģijas daudzumu aprēķina pēc formulas [13]:

$Q_{\text{apk.}} = Q_{\text{pieg.}} - (Q_{\text{cirk.}} + Q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)})$, kur	
$Q_{\text{apk.}}$	siltumenerģijas kopējais daudzums, kas patērēts apkurei norēķina periodā [MWh];
$Q_{\text{pieg.}}$	energoapgādes komersanta piegādātās siltumenerģijas kopējais daudzums norēķina periodā [MWh];
$Q_{\text{cirk.}}$	patērētās siltumenerģijas daudzums karstā ūdens cirkulācijai norēķina periodā. Mājai, kurā nav karstā ūdens cirkulācijas līnijas, $Q_{\text{cirk.}} = 0$ [MWh];
$Q_{\text{k. ūd. (apk. sez.)}}$	siltumenerģijas daudzums, kas patērēts karstā ūdens sagatavošanai apkures sezonas norēķina periodā [MWh].

21. Pārvaldnieks, sadalot siltumenerģijas patēriņu apkurei neapdzīvojamām telpām un mākslinieku darbnīcām:

21.1. veic uzskaiti saskaņā ar apkurei patērētās siltumenerģijas skaitītāju rādījumiem;

21.2. ja nav uzstādīti patērētās siltumenerģijas skaitītāji, pielieto siltumenerģijas patēriņa paaugstināšanas koeficientu 1,4 vai arī var pielietot citu paaugstināšanas koeficientu atbilstoši sertificētas (licencētas) personas atzinumam un siltumenerģijas patēriņa aprēķinam.

22. Ja neapdzīvojamās telpās vai mākslinieku darbnīcās siltumenerģijas patēriņu uzskaita ar atsevišķu siltumenerģijas skaitītāju, no aprēķinātā mājas kopējā siltumenerģijas daudzuma apkurei atņem ar siltumenerģijas skaitītāju uzskaitīto siltumenerģijas daudzumu.

23. Ja atsevišķā īpašumā ir ierīkota autonoma apkure, īpašnieks maksā par mājas koplietošanas vajadzībām patērēto siltumenerģijas daļu, kas attiecināma uz šo īpašumu, atbilstoši sertificētas (licencētas) personas atzinumam un siltumenerģijas patēriņa aprēķinam, kas saskaņots ar pārvaldnieku (...)

Mājsaimniecība ir rūpju un raižu pārpilna nodarbe, kas neiet secen nevienam. Reizēm pat sāk klusītēm vaimanāt: „Māt, nu kāpēc tu man neiemācīji, kā no apģērba iztīrīt vīna traipus? Kāpēc nepateici, cik daudz putrainu jāber katlā, lai uzvārītu biezputru?” Bet mamma jau nav vainīga. Dzīvē ir lietas, kuras var iemācīties tikai pēc savas pieredzes. Un jebkura saimniece (tāpat kā saimnieks) līdz sirmam vecumam aizvien turpina apgūt ko jaunu.

Es pati virtuvē esmu iekārtojusi žurnālu, kurā salieku izgriezumus ar gudriem padomiem visiem dzīves gadījumiem. Padomu sakrājies tik daudz, ka labprāt dalīšos tajos ar jums. Un ja nu noder?!

Jūsu Anna, slepenpadomniece

GLUŽI KĀ VOLTĒRS UN BAHŠ

Mums tīk laiku pa laikam palutināt sevi ar tasi kafijas. Droši vien jums būs interesanti uzzināt, ka līdzīga vājība piemītusi daudziem dižgariem.

- Onorē de Balzaks stipru melnu kafiju lietoja milzīgā daudzumā un jebkurā diennakts laikā. Runā, ka viņš esot izdzēris vairāk nekā 20 tasītes kafijas dienā. Ir aprēķināts, ka laikā, kamēr Balzaks uzrakstīja savu „Cilvēcisko komēdiju”, viņš izdzēris vismaz 15 000 tasīšu stipras kafijas.
- Runā, ka dižais franču domātājs Voltērs izdzēris 50 tases kafijas dienā.
- Ludvigs van Bēthovens kafiju vienmēr vārīja no 64 pupiņām.
- Francijas karalis Ludviķis XV kafiju sev vārīja pats.
- Aizstāvēdams kafiju, Johans Sebastiāns Bahs uzrakstīja „Kafijas kantāti” ar vācu dzejnieka Pīkandera vārdiem.
- Bagātie japāņi sev rīko kafijas vannas: nelielu baseinu vai vannu piepilda ar kafijas pupiņām, kas sakarsētas līdz 60 grādiem pēc Celsija. Pēc tam galīgi pārgurušais cilvēks, kas tajās ieracies uz 20 minūtēm, jūtas mozs un atpūties.
- Tokijā ir „kafijas pirts”. Šeit baseinā ieber 13 tonnas līdz 40 grādiem sakarsētas kafijas masas, un šajā „vircā” tīksminās apmeklētāji.
- Jo skarbāki ir kafijas koka augšanas apstākļi, jo garšīgāka, piesātinātāka un aromātiskāka ir uzvārītā kafija. Turpretī kafijas kokam, kas audzis komforta apstākļos, izaug negaršīgs un čauganas pupiņas. **K**

DESMIT JAUNĪBAS BAUŠĻU

Kādā žurnālā atradu interesantu rakstu. Starptautiska ārstu, psihologu un dietologu grupa izstrādājusi „desmit baušļus”, kurus ievērojot mēs nedaudz pagarināsim un padarīsim patīkamāku mūsu uzturēšanos šai saulē.

1. Nepārēdieties! 2500 kaloriju vietā izticiet ar 1500. Tā jūs dosiet atslodzi savām šūnām un uzturēsiet to aktivitāti. Šūnas ātrāk atjaunosies un organisms kļūs mazāk uzņēmīgs pret slimībām. Ievērojiet mērenību – neēdiet daudz, bet arī ne pārāk maz.
2. Ēdienkartei jābūt atbilstoši jūsu vecumam. Pēc trīsdesmit pirmās krunciņas parādīšies vēlāk, ja uzturā regulāri lietosiet aknas un riekstus. Cilvēkiem virs četrdesmit derīgs ir beta karotīns. Pēc piecdesmit nepieciešams kalcījs, kas uztur formā kaulus, un magnijs, kas veicina normālu sirdsdarbību. Vīriešiem pēc četrdesmit vajadzīgs selēns, ko satur siers un nieres, tas palīdz mazināt stresu. Pēc piecdesmit īpaši ieteicamas zivis, lietojot tās uzturā, pasargāsim sirdi un asinsvadus.
3. Atrodiet sev piemērotu darbu! Darbs palīdz saglabāt jaunību, apgalvo franči. Tas, kurš nestrādā, izskatās par pieciem gadiem vecāks. Pēc sociologu domām, nozīme ir arī profesijai – ilgāk jauni izskatīsies un jutīsies diriģenti, filozofi, mākslinieki un garīdznieki.
4. Atrodiet sev pāri dzīvē! Mīlestība un maigums ir labākie līdzekļi pret novecošanu.
5. Labi, ja jums ir savs viedoklis par lietām un parādībām. Cilvēks, kurš apzinās dzīves jēgu, daudz retāk grimst depresijā un jūtas nopiests nekā tas, kurš pasīvi peld pa straumi.
6. Kustieties! Pat astoņas sporta nodarbībām vēltītas minūtes pagarina dzīvi. Kustoties atbrīvojas augšanas hormons, kura veidošanās īpaši samazinās pēc trīsdesmit gadu vecuma.
7. Guliet vēsā istabā! Ir pierādīts, ka tas, kurš guļ 17–18 grādu temperatūrā, ilgāk saglabā jaunību, jo vielmaiņa organismā un vecuma pazīmju parādīšanās ir atkarīga arī no apkārtējās vides temperatūras.
8. Laiku pa laikam palutiniet sevi! Spītējot visiem ieteikumiem par veselīgu dzīvesveidu, reizēm atļaujieties kādu gardāku kumosīņu. Tāpat, ja jums ir iepatikusies jauna kleita vai somiņa, nesāciet uzreiz domāt par taupību.
9. Nevajag vienmēr apvaldīt dusmas, reizēm ļaujiet tām vaļū. Tie, kas pastāvīgi nomokās ar pašpārmetumiem tā vietā, lai pastāstītu, kas viņus sarūgtina, apmainītos domām ar apkārtējiem un pat pastrīdētos, biežāk slimo, tostarp arī ar ļaundabīgiem audzējiem. Starptautiskā mērogā veiktas testēšanas rezultāti liecina, ka 64% no aptaujātajiem vēža slimniekiem ir mūžam apspieduši dusmas sevi.
10. Trenējiet smadzenes! Laiku pa laikam pamiņiet krustvārdu mīklu, uzspēlējiet kādu kolektīvu spēli, kas prasa prāta piepūli, mācīties svešvalodas. Rēķiniet prātā, nevis tikai ar kalkulatoru. Likdami smadzenēm darboties, mēs palēninām vecumam raksturīgo prāta spēju degradāciju, aktivizējam sirds un asinsrites sistēmas darbību un vielmaiņu. **K**

PAOD GAISU!

Reizēm, ieejot dzīvoklī, mūs pārsteidz sveša nepatīkama smaka. Kā pret to cīnīties.

Cepeškrāsnī. Pēc tam, kad cepšana pabeigta, ielieciet karstā cepeškrāsnī apelsīna miziņu.

Dzīvoklī. Uzvāriet divas glāzes ūdens, kam pievienota viena citrona sula un dažas krustnagliņas.

No paklāja. Uzberiet uz paklāja parasto dzeramo sodu, atstājiet kādu brīdi, tad paklāju iztīriet ar putekļusūcēju.

No traukiem. Lai trauki, kuros gatavoti vai no kuriem ēsti zivju ēdieni, neostu pēc zivīm, noskalojiet tos ar ūdeni, kam pievie-

nots nedaudz etiķa vai citrona sulas.

No izlietnes. Ielejiet izlietnes notekā sodas, rupjās sāls un galda etiķa maisījumu (uz vienu daļu sodas viena daļa sāls un divas daļas etiķa). Pēc 15 minūtēm izmazgājiet izlietni ar karstu ūdeni.

Ledusskapī. Rūpīgi izmazgājiet ledusskapī. Kādā plauktā ielieciet trauciņu ar dzeramo sodu.

Mikroviļņu krāsnī. Ielieciet mikroviļņu krāsnī trauciņu ar ūdeni, kam pievienota citrona sula, un uz 30 sekundēm ieslēdziet. **K**

CIMDI PRASA PIENU

Vīrs nesen ieminējās, ka laiks ziemas drēbes paslēpt tālāk no acīm. Taisnība jau ir, tikai vispirms tās jāiztīra. Ar mēteļi viss skaidrs – tur mums palīdzēs ķīmiskā tīrītava. Bet ko darīt ar ziemā notraipītajiem ādas cimdkiem?

Parakņājos savā piezīmju grāmatā un atradu šādu padomu: „Uzvelciet ādas cimodus rokās, iegremdējiet siltā ziepjūdenī un viegli paberzējiet vienu gar otru. Tad novelciet, ļaujiet viegli apžūt un vēl nedaudz mitrus atkal uzvelciet rokās. Kad cimdi ir pilnībā izžuvuši, ieziediet tos ar bērnu krēmu vai vazelīnu.

Zamšādas cimdkiem izkausējiet karoti sodas glāzē piena, samitriniet šajā šķīdumā vates ripulīti un paberzējiet virsmu. Izgrieziet no kartona rokas trafaretu bez iekšā, uzvelciet uz tā cimdu un ielieciet auduma maisiņā vai kartona kastītē”. **K**

